

Ardealul Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

Amânarea consfătuirii președinților camere- lor de comerț din Cluj

În ziua de 6 Octomvrie având loc la Turda marile serbări culturale și naționale în cadrele cărora se deschide și o expoziție agricolă și industrială, la care și-a dat tot concursul ei material și moral Camera de comerț și industrie din Cluj, consfătuirii președinților camerelor de comerț din Ardeal și Banat a fost amânată pentru o dată care se va fixa ulterior.

Scopul acestei conferințe este, după cum am mai arătat, alegerea de comun acord a centrelor unde se vor înființa bursele de efecte, devize și mărfuri.

Scutirea nouilor construcții de orice impozit

În urma diferitelor intervenții făcute de cei interesați, și pentru a încuraja construirea de noi imobile, Ministerul de Finanțe a hotărât să respecte în totul prevederile legii Trancu-Iași și să acorde scutirea completă în primii 10 ani, 75 la sută reducere pe următorii 5 ani și 50 la sută reducere pe ceilalți 5 ani.

În acest sens Ministerul de Finanțe va trimite zilele acestea un ordin circular către toți administratorii financiari din țară, prin care li se va face cunoscută această hotărâre.

Realizarea Creditului Agricol

Tratativele în chestiunea Creditului Agricol au fost terminate și e probabil să sosească în țară și d. Regard vice guvernatorul Creditului Funciar francez, în calitate de reprezentant al consorțiului financiar cu care s'a tratat la Paris chestiunea Creditului Agricol al României.

Pe de altă parte se afirmă, că grupul financiar olandez cu care a tratat d. ministru Mihai Popovici la Haga în vederea finanțării recoltei, a renunțat la condițiunea susținută până acum, garanța Marilor Bănci, astfel tratativele se desfășoară în condițiuni extrem de favorabile. Grupul Blair, fiind informat despre aceste tratative este deasemenea dispus să acorde sumele necesare finanțării recoltei.

Vamă la Lugoj

La 1 Octombrie a. e. s'a înființat la Lugoj o vamă de întrepozite, conform aprobării Direcțiunii generale a vămilor.

Banca Națională nu reduce taxa de scont

Revista „Financial News“ publică o știre primită din București, anunțând, că Banca Națională va reduce taxa de scont.

Conducătorii Băncii Naționale în

chestia aceasta au declarat, că deocamdată nici vorbă nu este de reducerea taxei de scont, deoarece aceasta n'o permite stabilizarea.

Nem șallitja le a diszkontlábat a Banca Naționala

A financial News bukaresti tudósítás alapján arról számol be, hogy a Banca Naționala a jó termésre való tekintettel, kilene és félszázalékról nyolc és félszázalékra szállítja le a bankrátát. Az angol lap hozzátette a hiradáshoz, hogy ez Románia pénzügyi helyzetének fokozódó javulásával áll kapcsolatban.

A „Financial News“ jelentésével kapcsolatosan bukaresti tudósítónk felkereste a Banca Naționala igazgatóját, amelytől azt az információt nyerte, hogy a román jegybank egy pillanatig sem gondolt a visszeshá-

mitolási kamatláb leszállítására.

A bankráta leszállításáról annál is kevésbé lehet szó — mondotta informátorunk — mert a stabilizáció megteremtésével Románia szervesen belekapcsolódott a nemzetközi pénzügyi életbe és összefügg a nemzetközi pénzpiaccal, amelyen általánosságban a bankráta emelésének tendenciája mutatkozik. Az angol Nemzeti bank csak most emelte öt és félszázalékról hat és félszázalékra a kamatlábat és ugyanugy emelték a bankrátát Ausztriában és Bulgáriában is.

O societate pentru export de vinuri și fructe cu participarea statului

Organizarea exportului de vin și fructe românești

În privința organizării exportului de vin și fructe s'a hotărât înființarea unei societăți anonime la cari

vor participa statul, uniunea și sindicatele viticole, băncile, agricultorii

de vinuri și alți particulari.

Capitalul va fi probabil de 50 milioane lei.

Ministerul agriculturii va participa în această societate cu un aport de 12 milioane lei în acțiuni și numerar pentru rul-

ment.

Din discuțiile cari au avut loc s'a ajuns la concluzia că participarea Statului la organizarea exportului de fructe și vinuri este necesară cu atât mai mult cu cât

aceste produse au de luptat cu concurența străină.

S'a mai arătat că alte state fac mari sacrificii pentru intensificarea exportului. De pildă Bulgaria suportă o bună parte a cheltuielilor de transport pentru vinurile exportate.

Elhalasztották a kamaraközi értekezletet az erdélyi tőzsdék ügyében

Megirtuk, hogy a kolozsvári Kereskedelmi és iparkamara, a Kamarák Szövetségének felhívására október 6-ra értekezletre hívta meg Kolozsvárra az erdélyi kereskedelmi és iparkamarák vezetőit, hogy az értekezlet keretében megvitassák a küszöbön álló új tőzsderendszert és megállapítsák azokat a városokat, amelyek ígéret tarthatnak. Érték, illetőleg Áru és Gabona-tőzsdére. Amint értesülünk az értekezlet egyelőre halasztást szenved, előrelátha-

tólag azonban két héten belül meg fogják tartani. A kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamarának az erdélyi tőzsdékre vonatkozólag az az álláspontja, hogy erdélyben csak egy tőzsde létesüljön, amely Érték, Áru és Gabonátőzsde legyen kolozsvári székhellyel. Ennek a tőzsdének külön fa-osztálya is volna. Ez azonban csak terv, mert a végleges határozatot a tőzsdék kérdésében a kamara közértekezlet fogja meghozni.

Kétmilliárdal csökkentik az állami költségvetést

A pénzügyminiszter köriratot intézett a miniszteriumokhoz, kérve, hogy a legsürgősebben juttassák hozzá költségvetéseiket. A miniszter az anyagi kiadások tételeinél tíz százalékos csökkentést kíván, ami a jövő évi költségvetést két milliárdal fogja leszállítani. A költségvetés terhei a személyi kiadások terén is jelentékenyen kisebbek lesznek, a korhatárt betöltött tisztviselők nyugdíjazása révén.

Visszatartják a reklamációs fuvarleveleket

Legutóbb a vasuti vezérigazgatóság a 62141—C2A2. rendeletével úgy intézkedett, hogy 1929. augusztus 15-iktől kezdve a vasuti hatóságok a hozzájuk díjtöbblett megreklamálása céljából beküldött fuvarleveleket többé nem adják vissza a feleknek, hanem tartásuk maguknál. Rendkívül sérelmes ez az intézkedés a felekre nézve, miután a fuvarlevélre azoknak feltétlenül szükségük van, akár mint pénztári mellékletre, akár mint adózási szempontból való bizonyítékra, nem is szólva részletesebben arról, hogy ezen fuvarlevelek szolgálnak a felek egymásközötti elszámolásának alapjául. Ajánlatos lenne, ha ebben az ügyben nemcsak a sajtó intervenciálna az illetékes fórumnál, hanem a kereskedelmi és iparkamara, a Gyáriparosok Szövetsége és a Kereskedők Egyesülete is.

A nemzetközi jóvátételi bank szervezése

Baden-Badenben esütörtökön kezdődtek meg a nemzetközi jóvátételi bank szervező bizottságának ülése. A francia közvélemény nem nagy bizakodással néz ezek elé a tárgyalások elé, mert biztosra veszi, hogy úgy német, mint angol részről meg fognak nyilvánulni azon törekvések, hogy a bank létesítése elé nehézségeket támasszanak. A bank szerepe kizárólag a Young-tervezetben meg határozott technikai részletek finanszírozása irányuljon, főleg pedig a német jóvátételi összegek felvételével és illetékes helyre való áttulajdosásával foglalkozzon. Ezenkívül fő célja volna az érdekelte államok valóságos megvédése. A francia kormány már elővételben kimondja, hogy minden igyekezettel azon kell lennie, hogy a létesítendő nemzetközi jóvátételi banknál semmiféle politikai szellem ne érvényesülhessen.

SĂPTĂMÂNA

M. A. V. a ținut licitația pentru a se aproviziona cu traversele necesare în 27 Septembrie. La licitație 51 ofertanți în loc de cantitatea de 675.000 traverse necesare oferise 1 milion 319.380, Traverse de fag au fost oferite 1,289.380; iar din altfel de traverse 30.000 bucăți.

Prețurile au fost menținute la nivelul din anul trecut.

Societatea forestieră „Nasici” și-a convocat adunarea generală pe ziua de 25 Oct. în Elveția, arătând în raportul său anual, că având o politică precaută în privința dividendelor, a căutat să facă investiții mereu.

„Nasici” în anul trecut și-a înființat în România și Jugoslavia întreprinderi noi și moderne, în valoare de 50 milioane lei. „Nasici” anul trecut a plătit o dividendă de 8 franci elvețieni și desigur nici anul acesta nu va plăti mai puțin.

Firma de manufactură Francis Olajos & Co. Deta, și-a anunțat insolvența cu o pasivă de 3,471.000 lei, având la active 1,204.500 lei. Proprietarii firmei au oferit creditorilor o eotă de 50%, achitabilă în trei rate.

Acțiunile băncii Anglo-Ungară, au fost introduse la bursa din Londra.

Întreprinderea renumită de export de ouă Popper din Frankfurt am Main. cu ramificații și în România, a fost declarată în insolvență, în Sânmiclăușul-Mare din Banat firma are expoziția Popper Iacob și Fii, cu o datorie de opt milioane.

Valorile medii pentru firele, țesăturile, și toate articolele de mătase artificială sau vegetală, asupra cărora se va calcula impozitul pe lux și cifra de afaceri, sunt acelea prevăzute la articolele respective pentru mătasea naturală, reducându-se cu 20 la sută.

Modificarea intră în vigoare pe ziua de 7 Octombrie a. c. Celelalte valori medii din tariful unitar se aplică și pe trimestrul 1 Oct. — 31 Decembrie a. a.

DI. Stan Vidrighin, director general al C. F. R. a cerut un contract pe 5 ani dela C. F. R. cu o leafă anuală de 4 milioane.

Cumpărările de devize au fost lăsate libere. Cumpărătorii vor trebui însă să semneze formularele pe cari le-au semnat și până acum, însă fără să mai fie nevoie de vre-o autorizație specială.

Băncile vor înainta Oficiului de Devize, aceste formulare împreună cu o situație a tranzacțiilor făcute.

Comerțul de devize nu vor putea face decât băncile autorizate.

Tizenegy millió az aradi Schenk-cég tűz-kára

Nehány nap előtt nagyarányú tűz pusztított az aradi Schenk és Társa bizományi részvénytársaság Verböczy-uccai raktárhelyiségében. A raktár pincehelyiségeiben volt elhelyezve a budapesti Mauthner terménymag engros cég egész Romániába irányított magállománya és ez a rakomány nagyrészt megsemmisült, másrészt megfüstölődött, illetve az oltás közben a helyiségre zúdított vízmennyiség átázta.

A kár felbecsülésére vonatkozó munkálatok állandóan folyamatban vannak, a kár fel-

becsülése azonban nagy nehézségekbe ütközik, amennyiben a biztosítási szakértők nem tudtak megállapodni a kárbecsés során.

Ugyanis a megállapítás szerint a kár 11 millió lejre rug. A biztosítótársaságok szakértői viszont az el nem pusztult, csak megsérült áruk teljes összegét nem hajlandók a megterítendő kártérítésnél felszámítani.

A különös biztosítási háború fejleményei iránt óriási érdeklődéssel tekintenek gazdasági körökben.

Fuziunea bancară germană și piața americană

Formidabila fuziune bancară din Germania constituie cu adevărat, un eveniment de o covârșitoare influență pentru viitorul aspect al finanței germane.

Noua concentrare bancară, dispune de un depozit creditor de 4309 milioane mărci aur (172 miliarde lei), adică 40 la sută din întreg depozitul creditorilor din Germania.

O astfel de fuziune bancară, nu se poate compara decât cu fuziunea in-

tervenită mai înainte între „Equitable Trust Company” cu „Seaboard National Bank”, sau a „National City Bank” cu „Corm-Change Bank”.

Fuziunea bancară germană, nu este de altfel streină de oare care influență din partea pieței financiare americane, care susține cu toată căldura, orice concentrare de bănci, pentru considerarea și întărirea vieții financiare.

Október 15-én megkezdí működését a Bánsági Malmok Központi Eladási Irodája

A Bánsági Malmok Központi Eladási Irodája tökéletesen abban a formában jött létre, amelyben kezdeményezői eredetileg tervezték. Az eladási iroda tisztikara ugyanaz maradt, amelyet eredetileg megválasztottak, vezetői tehát a Prohászka Testvérek, ügyvezető igazgatója pedig Gross Imre, a Műmalom agilis igazgatója.

Gross Imre igazgató a napokban érkezett vissza Temesvárra, ott azonnal átvette az iroda adminisztrációs előmunkálatainak vezetését. Az adminisztrációs beszerzéssel október 15-éig minden valószínűség szerint el készül és ekkor a Bánsági Malmok Központi Eladási Irodája megkezdí tényleges működését.

Az Aradi Butorkészítő Szövetkezet jubiláris közgyűlése

Az Aradi Butorkészítő Iparosok Szövetkezete, 25 éves fennállását ünnepelte vasárnap, rendkívüli jubiláris közgyűlés keretében, melyet Pacuraru Brutus igazgatósági elnök nyitott meg. Utána Bono Emil ügyvezető igazgató ismertette a Szövetkezet helyzetét, melyet 20 lelkes iparos alakított meg ezelőtt 25 évvel. A Szövetkezet 1928. évi forgalmát, mely meghaladta a 11 millió lejt, szembe helyezte a 25 évvel ezelőtti forgalommal, amely 200.000 koronát tett ki,

mutatja az óriási haladást, melyben ennek az intézménynek része volt. Az Aradi Butorkészítő Iparosok Szövetkezetének köszönhető nagyrésztben, hogy az „aradi butor” ma már országosan ismert márka, mely a külföld hasonló iparával is felveszi a versenyt. A Szövetkezetnek Arad legjelesebb butoriparosai a tagjai, akiknek szaktudása garancia arra, hogy a műhelyeikből kikerülő butor elsőrendű minőségű és a legmagasabb igényeket is kielégíti.

A H É T

A M.A.V. szeptember 27-én tartotta meg a szokásos évi versenytárgyalást vasuti talp-fuk beszerzésére. Összesen 51 ajánlatot nyújtottak be, amelyek a szükségelt 675.000 talpfára megegyeszer annyi mennyiséget ajánlottak fel és pedig tölgy és bükkfalpfára 1 millió 289.380 darabot, míg a más fanemekből összesen 30.000 darabot, vagyis a felajánlott mennyiség 1,319.380 darabot tett ki. A felajánlott árak átlag a múlt évi nivón állanak annak ellenére, hogy a tóárak az elmúlt évben elég jelentékenyen emelkedtek.

A nasici faipari vállalat október 25-én tartja közgyűlését Swájcben. Az igazgatósági jelentés utal arra, hogy a vállalat mindig ovatos osztlék politikát folytatott és állandóan jelentős investiciót eszközölt. A Nasici az elmúlt évben Romániában és Jugoszláviában új és modern fűrésztelepeket létesített körülbelül 50,000.000 lei értékben. A vállalat tavaly 8 swájci frank osztlékot fizetett és valószínű, hogy ez lesz az idei dividenda is.

A dettai Olajos Ferenc és Trsa, férfidivatáru cég fizetés képtelenségét jelentett. A passzívák, 3,471.000 lejt tesznek ki, míg az aktívák 1,204.000 lejt rugnak. A cég 50 százalékos kiegyezési kvótát ajánlott fel a hitelezőknek 3 részletben való kifizetésre összesen 9 hónap alatt.

Az Angol-Magyar Bank részvényeit az elmúlt héten vezették be a londoni tőzsdére. Amint értesülünk a Bank részvényeinek a párisi tőzsdére való bevezetése is rövidesen megtörténik.

A Frankfurt am Mainban levő világhírű Popper ismert tojásexport cég fizetése képtelen lett. Németországi tartozása a cégnek egy millió márka, swájci adóssága pedig másfél millió swájci frank. A frankfurti cég inzulenciája érinti a romániai piacot is, amennyiben annak a bánsági Nagyszentmiklósban tojásgyűjtő telepe van, amely Popper Jakab és fiai cég alatt van jegyezve. A nagyszentmiklói Popper cég tartozásai 8 millió lejt rugnak, amelyre azonban fedezet van.

A pénzügyminisztériumban ülést tartott az a bizottság amely az elvámolásnál és a forgalmi adó kivetésénél használt Középtarifa revízióját eszközöli. Hosszabb vita után a bizottság úgy döntött, hogy mivel az árak lényeges eltérést nem mutatnak a középárakat januárig érvényben hagyja, változatlanul.

A C. F. R. igazgatótanácsa ülést tartott, amelyben Stan Vidrighin vasuti vezérigazgató szerződésének tervezetét vette tárgyalás alá. A szerződés öt évre szólana és évi 4 millió lejt fix fizetést állapított meg a vasuti vezérigazgató részére.

**Ne fogadjon el mást
Gladys cipókrém
a legjobb!**

Hogy gazdálkodik a kormány a stabilizációs kölcsönnel ?

Felhasználatlanul hevernek a stabilizációs kölcsön milliárdjai

Hat milliárd lejből eddig csak néhány százmilliót fordítottak beruházásokra

Közvetlenül a stabilizáció és a külföldi kölcsön realizálása után, mindenki a nyomasztó gazdasági helyzet hirtelen jobbrafordulását várta és remélte. A radikális javulás nem következett be, de termelők és fogyasztók egyaránt azt remélték, hogy a Banca Națională reorganizálása után fokozottabb mértékben fogja az ország hitelszükségletét elláthatni és tiz esztendei késés után megkezdődhetik az ország tényleges restaurációja, olyan nagyarányú investíciókkal, amelyek révén az alélt gazdasági életet fellendítő nagy összegek kerülnek az ország gazdasági vérkeringésébe.

A stabilizációs tervzet már a kölcsön első részletéből is nagyobb összegeket irányzott elő investíciós célokra, a kormány ugyyszólván

semmit sem bocsájtott még ezekből az összegekből az ország rendelkezésére

és a beruházási munkálatok késedelmeskedése miatt milliók hevernek felhasználatlanul a Banca Națională trezorjaiban. És ez annál is sajnálatosabb, mert míg más államokban a stabilizációt a külföldi tőke nagyarányú beözlönése követte, addig Romániával szemben a külföldi tőke a stabilizáció után is rezerváltan viselkedett és az ország külföldi hitelét a stabilizációs kölcsön egyelőre kimerítette.

A stabilizációs terv 35 millió dollárt, vagyis több mint 5 milliárd 600 millió lej irányzott elő investíciós célokra és ezenkívül újabb tizmillió dollárt ugyancsak beruházásokra. Hosszas halogatás után elhatározta a kormány, hogy ez utóbbi tizmillió dollárt a következőképpen használja fel: 500 millió lej mezőgazdasági beruházásokra, 500 milliót utjavításokra és 110 millió lej az egyetemek számára. Azok a munkálatok azonban, amelyekkel ezekkel az összegekkel angazsálni lehetett volna, vagy egészen kezdeti stádiumban vannak, vagy pedig

nyomuk sem látszik még.

A földmivelésügyi miniszterium beruházások helyett kénytelen volt 200 millió lej válogatott vetőmagvak beszerzésére fordítani és ezt azokon a vidékeken szétosztani, amelyek a legtöbbet szenvedtek a téli fagyoktól. Senki sem tud azonban arra válaszolni, hogy miért nem kezdődik meg már végül a többi összegek felhasználása. Abból a félmilliárdból például, amelyet a lehetetlen állapotban lévő utak kijavítására szánt a kormány,

alig 15—20 milliót használtak fel eddig,

holott azokon a vidékeken, ahol különösen nagy a munkanélküliség, sok ezer kéznek adhatna munkát az utak javítása, ami végeredményben mégis csak sürgős és országérdekű dolog.

Ugyanez történt az egyetemek számára előirányzott összegekkel is. A

legjellemzőbb a dologra az, hogy nem jelentéktelen összegek állnak investíciós célokból a kormány rendelkezésére, amelyekről még azt sem tudni, hogy mire fogják felhasználni azokat.

A Banca Națională feltűnően passzív magatartásával ugyancsak hozzájárul a termelés értékesítése körül keletkezett komplikációkhoz. Mihailache földmivelésügyi miniszter több ízben is hiába interveniált a Banca Națională igazgatóságánál, a jegybank vezetősége

ugy az őszi vetési kampány, mint a termés értékesítésének finanszírozását megtagadta.

Csak nehezen járult hozzá a Banca Națională ahhoz, hogy engedélyezze a mezőgazdasági beruházásokra szánt 500 millióból 200 milliónak vetőmagvak vásárlására való felhasználását. A Banca Națională ragaszkodott ahhoz az alapszabályaiban foglalt in-

tézkedéshez, hogy a viszleszámítolási hiteltárcának csak 25 százaléka szolgálhat mezőgazdasági célokat.

Itt említjük meg, hogy a termés finanszírozására vonatkozólag Lugosanu miniszterelnökségi államtitkár által a külföldön folytatott tárgyalások eredménnyel jártak. A tárgyalások alapján

a szövetkezeti bankok központja ötmillió hollandforintos kölcsönt kap,

amely kölcsönt a holland jegybank autorizációjával és annak garantálásával mellett kötötték meg. Ez az első alkalom, hogy a holland tőke közvetlenül vesz részt Románia pénzügyi életében. A kölcsön nyújtásában a következő bankok vesznek részt: az amszterdami Mendelsohn bank, Niederlandische Handels Maatschapi, Banque de Paris et de Pays Bas és a bukaresti Banca de Credit-Román.

A brassói repülőgépgyár január 1-én beszünteti üzemét

Mint ismeretes a kormány szigorú fakarékoskodási programot dolgozott ki. Mikor a pénzügyi kormány ismét fel-emelte az adókat, ugyanakkor a szakminiszteriumok leépíteték költségvetéseiket. Ennek a leépítési elvnek a hadügyminiszteriumnál is érvényre kellett jutnia s a hadügyminiszterium által kibocsájtott rendelkezéseket

nagyrészt sztorozta.

Ez a sors érte a brassói repülőgépgyárat is. A hadügyminiszterium lerendelte összes múltkor tett rendelkezéseit s ezzel az intézkedésével 1500 munkás és hivatalnok marad kenyér nélkül.

A gyár vezetősége elhatározta, hogy a munkanélkül maradt gyárat teljesen leállítja.

Situația „Creditului Minier” și I. R. D. P.

Adunările generale ale societăților

Adunarea generală extraordinară a Creditului Minier a avut avantajul de a risipi atmosfera îmbăxită pe care unii au încercat s'o răspândească în jurul acestei instituții. Adunarea a fost convocată cu scopul exclusiv de a pune în concordanță caetele de sarcini în ființă, concepute conform legii minelor din 1924, cu legea nouă din 1929.

Cu această ocaziune s'a încins o discuție generală asupra scăderilor

acțiunilor de petrol în bursă și s'au făcut muștrări Ministerului de industrie în chestia sechestrului ce l-a pus ambelor societăți naționale pentru

neplata la timp a redevenței către Stat.

Măsura această draconică ce a făcut o impresie rea în streinătate, a destrămat cursul în bursa noastră se vede acum că n'a fost necesară întrucât

atât I. R. D. P. cât și Credit Minier, s'au executat imediat.

In fine în ceea ce privește datoria totală a „Creditului Minier” asupra căreia s'au răspândit versiuni fantastice, ea se urcă în total la vre-o 500 milioane lei, ceea ce față de activul societății e o sumă minimală. De altfel

dela 1 Ianuarie 1929 până azi, societatea a achitat exact suma de 206 milioane

în contul acestei datorii.

Adunarea generală extraordinară I. R. D. P. convocată pe ziua de 28 Septembrie a fost amânata. Interese importante alt societății au dictat această amânare.

In scurtă vreme, negocierile pentru realizarea acordului între producători vor reîncepe. Că denunțarea sa a pricinuit mari pagube industriei, despre aceasta nu se mai discută.

Paguba până acum este evaluată de personalități competente la 1100 milioane lei.

Un asemenea minus nu era tocmai necesar în timpul de față.

Organizarea Băncii Internaționale

Subcomitetul instituit de conferința dela Haga, conform prevederilor planului Young pentru organizarea băncii internaționale se va întruni la Baden-Baden. Comitetul va fi compus din câte doi delegați ai fiecărei națiuni din cele șapte interese mai de aproape la reparațiile germane și reprezentanții numiți de guvernatorii a șase mari bănci din Europa Centrală. Delegații Marii Britanii sunt Sir Charles Addis și T. Layton.

Lengyelország keresi a romániai szőlőt

Az ipar -és kereskedelemügyi miniszterium a lengyelországi román kedeskedelmi követség jelentése alapján közli, hogy Lengyelországban a finomabb fajtájú és jó állapotban megérkező romániai szőlő iránt rendkívül élénk a kereslet és a romániai szőlőnek különösen Varsóban van kitűnő értékesítési lehetősége, miután Románián kívül más állam nem szállít gyümölcsöt Lengyelországba. A lengyelországi szőlőárak nagyban 5.25—5.50 zloty között váltakoznak, míg detailban 8—10 zlotyt fizetnek egy kiló jöminőségű szőlőért. A miniszterium felhívja a romániai termelők figyelmét arra a körülményre, hogy szőlőszállítmányaikat lehetőleg a hét első napjaiban és minden körülmények között a pénteki nap előtt juttassák el Varsóba, mert ebben az esetben kitűnő árakat tudnak elérni.

Az Utazó Kereskedők Közgyűlése

Rendkívüli közgyűlést tartott az Utazó Kereskedők Egyesülete, mely az alapszabályok módosítását tárgyalta. Az alapszabálymódosítás elfogadása után az ülés menete izgalmas fordulatot vett. Negyvenegy tag indítványára megejtették az új tisztikar választását, melynek lefolytatása igen heves jellegű volt s több ízben majdnem tettelegességre került a sor. Végül mégis sikerült a rendet helyreállítani s a választást megejteni. A választás eredménye a következő: Ügyvezető elnök: Grünberger Alajos. Alelnökök: Reinfeld Zsigmond, Wolf Mór, Deutsch Frigyes.

„VICTORIA”
PRIMA FABRICA ARDELEANĂ DE PASMANTERIE ȘI ȘIRETURI
ELSŐ ERDELYI PASZOMÁNY ÉS ZSINORÁRUGYÁR
Târgu-Mureș—Marosvásárhely

Produce: șireturi pentru ghete, trese, șireturi de lama goștate, șitașuri și dife- rite articole de pasmanterie de prima calitate	Gyárt: mindennemű cipőfüzől, lámaszegől, sujtást, tresset boritást és külön- böző speciális paszományárut elsőrangú kivitelben
---	--

Telegram: Pasmantaria Victoria

FIGYELŐ

*

Fuziók

A Deutsche Banknak és a Disconto Gesellschaftnak a fuziója a német gazdasági élet egyik jelentős eseménye. A németek a hatalmas fuzió létrejöttével a személyi és hagyományi akadályokat kiválóan oldották meg s a racionalizálásnak ismét hatalmas dokumentumát szolgáltatották. A németországi fuzió kell, hogy végre hazai irányító tényezőinket is megfontolásra készítse, mert a hazai viszonyok még inkább indokolják a bankjaink fuziójának szükségességét, mint a német viszonyok. Nálunk, sajnos bankjaink fuzióját főleg személyi s nem tárgyi akadályok nehezítik. Az utóbbi időkben egymásután szüntek meg és szünnék meg pénzintézetek, melyeknek létjogosultságát senki sem vonta kétségbe, de a gazdasági viszonyok alakulása folytán oly helyzetbe kerültek, amelyek a további fennmaradást kizárták. Amennyiben a vezető férfiakat tulfűtött személyi ambíció nem vezette volna úgy kellő időben keresztülvitt fuzió számos pénzintézet teljes likvidációját akadályozhatta volna meg. Pénzintézetünk vezetőinek alkalmat és módot kell találniuk arra, hogy a szükséges fuziókat, melyek a jelenlegi gazdasági viszonyoknak elengedhetetlen következményei, személyi és egyéb kiesinyes kérdések ne gátolják.

A pénz

A pénzviszonyok nemzetközi alakulása az elmúlt napokban jelentékeny rosszabbodást mutat. Az Angol Bank kamatlábának egyszázalékos emelését soron követte a dán és norvég jegyintézeteknek 1/2%-os majd az Osztrák Nemzeti Banknak 1%-os kamatlábemelése. Az Angol Bank 1%-os kamatemelése nem váltotta ki azt a hatást s nem hozta meg azt az eredményt, amelyet tőle vártak. Az arany továbbra is jelentékeny mennyiségben kiáramlik Angliából s ennek folytán szakkörök az Angol Bank újabb kamatláb emelésének lehetőségével számolnak. Ausztriában jelenleg 1/2%-kal magasabb kamatláb van érvényben s a jobb kamatozási lehetőség a külföldi tőkét esetleg arra indítja, hogy rövid lejáratu kölcsönöket Ausztriában helyezze el. A pénzpiacok helyzetét az egész vonalon ideges nyugtalanság jellemzi, ami úgy az áru, mint az értéktőzsdék rendkívül lanyha irányzatában is kifejezésre jut. A gabona ára a háboru óta elérte a mélypontját s az értéktőzsdén is legjobb értékeink a belártéknak sokszor 50—60%-ára süllyedtek. Ily rendkívül súlyos gazdasági viszonyok között úgy a Banca Națională, mint a többi pénzintézetekre súlyos kötelezettségek hárulnak. Reméljük, hogy a jelenlegi abnormális gazdasági viszonyokat nagyobb megvázkództatás nélkül fogjuk tudni átélni.

O insolvență curioasă în Oradea-Mare

Opt milioane au pierdut băncile din Oradea, în urma tranzacțiilor de cereale ale unui tânăr bucureștean, numit Max Edelstein

Mai multe bănci din Oradea, au ajuns să înregistreze pierderi în total de peste opt milioane, în urma încrederei, cu care au finanțat tranzacțiile de cereale ale unui tânăr bucureștean, numit *Max Edelstein*.

Încrederea, care s'a manifestat față de tânărul bucureștean, se datorește legăturilor, pe care acesta le-a avut cu directorul institutului „*Darmstadter Bank*” al cărui ginere era.

În urma legăturilor familiare, puțin cunoscutul tânăr a obținut

credite mai mari dela mai multe bănci din Oradea,

fără acoperire, pentru tranzacțiuni de cereale.

Scăderea continuă a prețurilor cerealelor a nimicit însă toate calculațiile noului cerealist *Max Edelstein* și astfel

sumele primite pentru tranzacțiuni s'au mistuit

fără acoperire, deoarece nu a voit să salveze pe *Edelstein* nici socrul său, care este director la „*Darmstädter Bank*”. Acoperire pentru sumele pierdute servește numai o casă de două milioane, care este proprietatea d-lui *Edelstein*.

Erdélyben 50, az Ókirályságban 30 százalékkal csökkent a sörfogyasztás

A sörgyárosok a kormányhoz fordulnak segítségért

Az állandó támadások, de különösen a legutóbbi, Temesvároft megrendezett vendégipari kongresszus hatása alatt az ország sörgyárai összerterkezetet tartották Bukarestben. Az értekezleten, melyen *Bürger Albert* elnökölt, statisztikai alapon kimutatták, hogy a sör-

fogyasztás *Erdélyben 50, a Regátban pedig 30 százalékkal csökkent.*

A felszólalók kifejtették, hogy a sörkrízis a rokonszaktákra is súlyos következményekkel jár s hogy éppen erra való hivatkozással a *kormányhoz fogynak segítségért folyamodni.*

Módosították a szövetárak behozatali vámját

Az új vámtarifa rendkívül sérelmes volt a posztó és szövetkereskedőkre, mert egyes szövetfajták behozatali vámját olyan magasan állapította meg, ami a behozatali lehetőséget teljesen kizárta. Minthogy ezeket a szöveteket a belföldön nem állítják elő, a fogyasztók közönség érzékeny károkat szenvedett. A bukaresti kereske-

delmi és iparkamara intervenciójával a szakértők véleményének meghallgatása után a pénzügyminiszter helyet adott a kérdésnek s utasította a vámhatóságokat, hogy a rendes seviot szöveteket a vámtarifa 152. tétele alá, a szmoking szöveteket pedig a 154. szakasz alá sorozzák be és ezek szerint számolják is el.

Kedvezően haladnak a Resicai Kereskedelmi Rt. egyezkedési tárgyalásai

A napokban elkészült a fizetéképtelenné vált Resicai Kereskedelmi Rt. vagyonstátusa. A cég huszmillió lej passziva és tízmillió lej aktiva mellett ötvenszázalékos kvótát ajánlott fel a hitelezőknek, előnyös kondíciók mellett. A kötlevelekre, amelyeket a Resicana hitelezőinek szétküldött, még csak szórványosan érkeztek válaszok, de előreláthatólag a hitelezők nem fogják megakadályozni, hogy a Bácság jelentős kereskedelmi vállalata ne állhasson újra talpra.

A bácsági piac, amely előbb valószínűleg megdőbbsent a fizetéképtelenség hírére, lassan megnyugodott és általános az a vélemény, hogy a Resicanát meg kell menteni, mert ez általános kereskedelmi érdek. Megnyugtatólag hatott, egyik hollandiai cégnek a levele, amelyet a fizetéképtelenség bejelentése előtt kapott a Resicanának felajánlott nagyobb hiteltételét a cég ezelőtt három hónappal miért nem fogadta el. Ez a levél eléggé bizonyítja, hogy milyen szolid ala-

pokon történt a Resicana vezetése és mennyire súlyt helyezett Flesch Samu vezérigazgató arra, hogy hitelezői től csak a legbiztosabb esetekben fogadjon el hitelkedvezményeket. Ezért remélhető, hogy a hitelezők nem gördítenek akadályokat a békés meg egyezés elé és az önhibáján kívül válságba jutott Resicai Kereskedelmi Részvénytársasággal szemben a mai gazdasági viszonyok között az egyetlen, sokat és talán nem üres frázisként hangoztatott orvosszerral, a kölcsönös megértés elvével fognak élni.

Vánzarea redevențelor de petrol ale Statului

La Ministerul de Industrie și Comerț a avut loc o licitație publică pentru scoaterea în vânzare a unei cantități de 5000 vagoane țifei, provenită din impozitul minier și redevențele de petrol ale Statului pe anul în curs.

La licitație s'au prezentat armătoarele societăți petrolifere: *Concordia, Astra-Română, Unirea, Româno-Americană și Sardrum.*

Societățile concurente au oferit următoarele prețuri: pentru țifeiul de Moreni neparafinos între 14.000 și 14.600 lei vagonul, iar pentru cel parafinos 12.600 lei vagonul. Pentru țifeiul de Gura Ocniței ușor 14.750 lei vagonul, pentru cel parafinos 11.750 lei vagonul, iar pentru cel greu 11.200 lei vagonul.

Rezultatul licitației urmează a fi supus aprobării d-lui *Mihai Popovici*, ministru ad interim la industrie și comerț.

Reprezentanțe austriace noi pentru România

Legatia Austriei din București, se interesează de principalele noastre case cari ar putea lua reprezentanța pentru crepe de chine, pongé și alte noutăți, în vederea reomandării unei case din Viena.

Revizuirea registrelor fostei Bănci Centrale Șvăbești

Din Timișoara ni se anunță, că s'a ordonat revizuirea registrelor institutului financiar fost „*Banca Centrală Șvăbească*” iar acuma „*Uniunea Bănățeană Bancară*”, în urma unui denunț penal, în care se afirmă, că acest institut în decurs de 4 ani ar fi încasat peste trei sprezece milioane lei dobânzi dela fabricantul de cărămizi *Mihail Treisz* din Jimboia.

Decizia de revizuire a provocat mare surpriză în cercurile financiare, avându-se în vedere, că fabricantul *Treisz* susține că „*Banca Centrală Șvăbească*” i-a provocat falimentul.

LEGUJABB őszi és téli ujdonságok megérkeztek!
NEUMANN M. férfi- és fiaruha áruháza
 CLUJ, FÖTÉR 14.

Figyelemreméltó javaslatok a pénzügyi és kereskedelemügyi minisztériumoknak

A dévai kereskedelmi és iparkamara javaslataival foglalkozik a Kamarák Szövetsége is

A dévai kereskedelmi és iparkamara választmánya szeptember 29-én és 30-án plenáris ülést tartott, melynek tárgysorozatában több igen érdekes pont volt. Az egyik határozati javaslat a kereskedelemügyi miniszterhez szól, kit arra kérnek, hogy járjon közbe a pénzügyminisztériumban aziránt, hogy a hatósági számlák után fizetendő proporcionalis illeték leróvásánál legalább 5000 lejnyi szám láösszegig az illeték bélyegben legyen leróható. Ugyanis a proporcionalis illeték lefizetésével a kereskedőnek egy egész délelőttje elvész a pénzügyigazgatósági körülményes befizetési rendszer folytán.

A választmányi ülés nagy memorandumot fogadott el, melyet a pénzügyminisztériumhoz, továbbá a kamarák központjához küldtek és amelyek a kereskedők és iparosok adókiütésére vonatkozólag a következőket tartalmazták:

1. Vezessék be az egységes adókiütést. A kereskedők és iparosok üzletük mérve szerint kategóriákra legyenek felosztva s minden egyes kategória fix adóval legyen megadóztatva. Így mindenki előre tudhatja mennyi adót kell fizessen. Az állam sokat takarítana meg azáltal, hogy feleslegessé válnának a költséges bizottságok.

2. A megyei felelbezési bizottság a következő tagokból álljon. A kincstár, az igazságügy és az iparkamara képviselője. A bizottság ne a pénzügyigazgatóságon, hanem a bíróságoknál működjen. Az adóalanyok minden állításukat bizonyítani kötelesek, ezzel szemben az adózás csakis a könyvek alapján történhetik, melyeket könyvszakértő vizsgál felül. A könyvszakértő kétségen kívül megállapítja a hamis könyvvezetést.

3. A felelbező bizottság határozata a Semmitószéknél folyamodható meg. A fix adóösszeget csakis a kamara véleményezésével lehet megállapítani.

Amennyiben a fix adókiütést nem fogadják el, a következő az indítványunk:

1. A bizottságban a kamara épp úgy legyen képviselve, mint a kincstár. A könyvszakértőt a könyvelői kamara, vagy ennek hiányában a kereskedelmi és iparkamara nevezi ki.

2. A kereskedőnek és iparosnak jogában legyen havifizetést huzni üzlete terhére.

3. Az adókiütési kvóta ugyanannyi legyen, mint a szabadfoglalkozási ágak kvótája.

4. Engedélyezzenek 6 százalékot tartalékalap és kétes követelések tartalékalapja létesítésére, mint a részvénytársaságoknál és ezen 6 százalék adómentes legyen.

5. A kifizetett adókat vonják le a megadózendó jövedelemből, mivel azok nyilvánvaló költséget képeznek.

6. A kiróvás csak a könyvek alapján történhessék, amelyeket csak a könyvszakértő utasíthat vissza, akinek fel kell esküdni, mint a bizottság többi tagjainak.

7. A megadózendó polgárt legalább öt nappal a tárgyalás előtt kell megidézni.

Ha ezt sem hagyná jóvá a pénzügyminisztérium, akkor a következő indítványt terjesztik be:

1. Az adókiütést a bizottság kategóriaként eszközölje és minden kategóriát egyidőben. A kategóriák besorolását az iparkamara fogja megadni.

2. A kamara nevezze ki kiküldöttjét és ne sorsolás útján kerüljön a bizottságba.

3. A felelbezési bizottságban a kereskedők és iparosok delegáltja a kamara elnöke legyen, míg a póttag a kamarai alelnök, vagy egy tanácsos.

4. A felelbezési bizottságok minden gyanu kizárása végett ne a pénzügyigazgatóságnál, hanem a törvényszéknél működjenek.

5. A felelbezési bizottságban a fiscus képviselője csak mint referens szerepeljen és ne mint szavazótág.

Az állam érdekei ugyanis meg vannak védve, mivel az elnök bír.

6. A kiróváásokat három évenként eszközöljék.

Röviddel ezelőtt a kamara a pénzügyminisztériumhoz intézett egy másik memorandumot, melyben azt kéri, hogy az adókiütési bizottságban helyet foglaló iparost vagy kereskedőt ne sorsolás útján delegálják, amint eddig szokás volt, hanem a kamara kinevezésével. Erre azért van szükség, mert igen sok helyen nincs meg a törvény által előírt szám: 20 iparos és 20 kereskedő s így kénytelen másokat is bevenni a kisorsolandók közé, minek következtében többször megtörtént már, hogy az adókiütési bizottságban az iparosok és kereskedők érdekeit egy földmives védte.

A memorandumokat a többi iparkamarának is elküldték állásfoglalás végett.

Noua organizare a vămilor

Ce conține proiectul de lege al vămilor?

Noul proiect de lege al vămilor a fost întocmit. El prevede următoarele dispoziții în ce privește numărul și organizarea oficiilor vamale.

Vămile se împart după importanța lor în patru clase: I, II, III, IV.

Vămile se grupează în 12 circumscripțiuni cu reședințele în următoarele orașe: Satu Mare, Cluj, Arad, Timișoara, Craiova, București, Giurgiu, Constanța, Galați, Ismail, Iași și Cernăuți, iar circumscripțiunile se grupează în

3 regiuni cu președințele la Cluj, București și Galați,

fiecare regiune cuprinzând 4 circumscripțiuni.

Vămile se înființează sau desființează printr'un jurnal al Consiliului de Miniștri, iar sucursalele vamale prin decizii ministeriale. Delimitarea regiunilor și a circumscripțiunilor se fixează de asemenea prin de-

ciziune ministerială.

În afară de vămi și sucursale se vor putea înființa pe diferite puncte ale fronturilor posturi de vamă: unele permanente pentru înlesnirea populației comunelor limitrofe, altele provizorii pentru nevoi vremelnice.

Înființarea posturilor permanente se va hotări de Ministerul Finanțelor prin decizii, iar a posturilor provizorii de către Direcțiunea Generală a Vămilor.

Funcționarii vamali, comisionarii expeditori sau orice alte persoane servind de intermediari între comerțianți și birourile vamale cari se vor dovedi că

au înlesnit contrabande sau au favorizat, prin declarațiuni și verificări false, ori prin alte mijloace importări sau exportări

în fraudă drepturilor vămei, se vor pedepsi.

Kolozsváron rövidesen felállítják a vámzabadraktárt

A koncessziót a Kamara fogja megszerezni

Az ország gazdasági érdekeltiségei évek óta hirdetik a vámzabadraktárak felállítását, amelyeknek segítségével a kereskedők nagy gondoktól szabadulnak meg, mert import áruikat a szükséglet arányában, szúcsezzive vámoltathatják el.

A vámzabadraktárak felállítására vonatkozó törvény a napokban látott napvilágot és ebben már leszögezi a kormány, hogy

a felállítandó vámzabadraktárak mindenütt az állam tulajdonát képezik,

mégis módot ad arra, hogy az egyes vámzabadraktárak bérlé-

tét az iparkamarák, vagy magánosok kapják meg. A törvény felhatalmazást ad arra, hogy az ország valamennyi városában vámzabadraktárak állíttassanak fel. A vámzabadraktárak felállítására vonatkozó koncesszió elsősorban az iparkamarákat illeti meg, ha ezek nem reflektálnak a koncesszióra, úgy azt magánosok is megszerezhetik. A vámzabadraktárakban lőszerrek és hadianyagok kivételével minden más árut el lehet rakározni, szolgáljanak azok belső fogyasztásra, vagy legyenek tranzit áruk is. A koncesszió engedélyének első főkélléke az, hogy

a raktárakat mindenütt a vasuti állomás közelében állítsák fel.

A vámzabadraktárakban levő áruk őrzete a vámoknak a joga és a felhalmozott áruk elsősorban a vámilletékek fedezetére szolgálnak. A vámraktárban lévő áruk tulajdonosa jogilag felelős az áruk minőségéért és mennyiségéért. A vámraktárban lévő áruk őrzési ideje két évnél több nem lehet. Ez időpont az áru beadásától, illetve regisztrálásától számítandó. Az áru tulajdonosa a vámügynök felügyelete mellett kezelheti az áruját és azt a vámzabadraktárakból máshova el nem szállíthatja. A koncessziótulajdonos valahányszor az áru tulajdonosa kéri, köteles az árut rendelkezésére bocsátani, ellenkező esetben az áru értékének ötvenszeresétől százszorosáig büntethető. — A vámzabadraktárban vis maior következtében elpusztult áruért nem kell vámilletéket fizetni.

Amint értesülünk a kolozsvári Kamara már megtette a szükséges lépéseket, a kolozsvári vámzabadraktár koncessziójának mielőbbi megszerzése érdekében.

Serviciul de tranzit româno-austriac

Direcțiunea CFR aduce la cunoștința generală că, cu începere dela 1 Septembrie 1929 s'a înființat în stația Hegyeshalom, o reprezentanță a căilor ferate austriace, unde se va executa întreg serviciul de tranzit comercial inclusiv serviciul de rediție. Tot aci se vor îndeplini și formalitățile vamale și veterinare la mărfurile cari tranzitează prin punctul de frontieră Nickelsdorf.

Corespunzător acestei dispoziții se schimbă în toate tarifele denumirea de „Nickelsdorf Staatsgrenze“ în „Rechnungsstelle der O. B. B. Staatsgrenze bei Hegyeshalom“.

Desființându-se astfel oficiul vamal din Bruc-Neudorf, toate formalitățile vamale și veterinare se vor îndeplini în Hegyeshalom.

Reprezentanța căilor ferate austriace din Muson Magyaróvár se desființează.

Uj vezetőség a budapesti Fonciere biztosítónál

A budapesti Fonciere igazgatósága Frigyesy vezérigazgató részvételével megtartott legutóbbi igazgatósági ülésén Janovitz József ügyvezetőigazgató mellé, a Reinitz Ernő halálával megüresedett ügyvezetőigazgatói állásra Kun Károlyt nevezte ki.

Pyram-Pasta tubusban fényesíti és festi a legkényesebb cipőket „LEDA“ Timișoara. Autókat, bőröket, tömeg-árut legjobban a „LEDA“ vegyészeti gyár által készített „CELLOLEDIN“ Spritzlakkal festhet. Kérjen ajánlatot.

„LEDA“
fabrica de prod. chimice s. a. TIMIȘOARA

Camera de Comerț din Cluj și comercializarea uzinelor electrice

Servirea consumatorilor cu curent electric, prin comercializarea uzinelor electrice ale orașului Cluj, se reorganizează. Contra modulii de servire și prețului curentului electric, din partea industrișilor și comercianților, s'au ivit de multe ori plângeri. Camera de Comerț și de Industrie din Cluj invită pe toți industriașii și comercianții, cari pentru stabilimentele lor întrebunțează curent electric, să comunice Camerei până în ziua de 15 Octombrie a. e. doleanțele constatate, în ce privește modul de servire și prețul curentului, Camera în baza datelor ce va primi, va întocmi un memoriu temeinic și bine motivat, cerând ameliorarea situației.

Keresik az erdélyi diót

Az elmúlt esztendőben közepesen aluli volt a diótermés és ez a körülmény nagy árulámzásokat idézett elő. Az idei szezon elején 1.10 pengőt is megadtak a dió kilójáért, majd, mikor piacra került az áru, 80 fillérre esett le az ár, hogy azután husvét táján 1.60 pengőig emelkedjék, ami már rekordárnak tekinthető. Leginkább még erdélyi diót kínálnak ab magyar határ, 1.10 pengőjével és előreláthatólag néhány hét múlva, mikor a diószüret megkezdődik, magyar, német és más külföldi vevők fogják ellepni Románia legfőbb diótermő vidékeit, ahol egymásra licitálva igyekeznek majd felvásárolni. Egész Európában ugyanis nagy az érdeklődés az új dió iránt.

A Sepsiszentgyörgyi Agyag és Cserépkályhagyár térhódítása

A néhány nappal ezelőtt impozáns keretek között lezajlott sepsiszentgyörgyi ipari kiállítás erkölcsi erejét a hazai ipar felvonulása képezte. A kiállításon számos célszerű cikket láttunk. A Sepsiszentgyörgyi Agyag és Cserépkályhagyár kiállítása modern felépítésű és tervezésű, izléses színezésű, nagy választéku cserépkályháival igazolta szakmai rátermettségét és technikai felkészültségét. Az a siker, amely a gyárat az elért üzletkötések révén anyagilag s egyhangulag megítélt aranyérem által erkölcsileg érte, a legmegérdemeltebb volt.

Megszüntetik a szeszesitalok kedvezményes vasúti szállítását

A CFR vezérigazgatósága rendeletet adott ki, amellyel — minisztertanácsi határozatra való hivatkozással — október elsejétől kezdve megszüntetik a szeszesitaloknak a vasúton történő kedvezményes szállítását. A rendelet értelmében a szeszesitalok a jövőben semmiféle indokolással nem szállíthatók a CFR vonalain kedvezményes tarifával, A rendelet nagy megütőközést keltett a szeszesitalipari szakmában, mert a kedvezmény megvonása az italok drágaságát fogja eredményezni, viszont a gazdasági és pénzügyi viszonyok miatt ez az iparág is évek óta súlyos krízissel küzd.

Hogy történik a két legnagyobb német bank fuziója?

A Deutsche Bank és a Disconto-Gesellschaft fuziója kihatással lesz a német iparra is

Az európai pénzpiacot a múlt héten, mint arról beszámoltunk, váratlanul érte a legnagyobb háború utáni tranzakció: a Deutsche Bank és a Disconto-Gesellschaft fuziója. A fuziónak érdekes részletei vannak: A két hatalmas pénzintézet

egyesítésének lebonyolítása mintegy két esztendeig fog tartani.

A Deutsche Bank a Disconto-Gesellschaft beolvastását úgy végzi, hogy a részvényeket 1:1 arányában kiesérelti és ezzel kapcsolatban felemeli alaptőkéjét. A Deutsche Bank alaptőkéje jelenleg 150 millió aranyárka és a Disconto-Gesellschafttal való fuzió következtében ezt mintegy 285 millió aranyárkára kell felemelni. A két bank tőzsdéi árfolyamai körülbelül 150 és 160 százalék között mozognak és nincs nagy differencia közöttük.

A Deutsche Bank a német birodalomban mintegy 181 és külföldön 7 fióktereppelel rendelkezik. Azonkívül 100 kisebb fiókja van és eddig 37 Berlinben, 61 vidéken és 2 külföldön. Az elmúlt évi forgalom 225 millió aranyárkát tesz ki, a folyószámlák pedig 422.694.

A Discontogesellschaft fiókjainak száma mintegy 130. Az alkalmazottak létszáma 7000, a múlt évi forgalom 121 milliárd aranyárka volt és a folyószámlák száma 166.765.

Ezekből a számokból kitűnik, hogy milyen nagyszabású tranzakcióról van szó és hogy a fuzió munkálatok számára előirányzott kétesztendő nem is sok.

Mindkét pénzintézet érdekelve van szinte az összes németországi iparágakban

és így valószínű, hogy a Deutsche Bank és a Disconto-Gesellschaft fuziója a német nagyiparban is különböző tranzakciókat fog maga után vonni és éreztetni fogja hatását az egész középeurópai részvényt piacon is.

Nagy jelentőséggel bír a fuzió a német ingatlanpiacon is, hiszen egy csomó banképület feleslegessé válik. Így egyedül a Disconto-Gesellschaft Berlinben és a birodalom többi városában 77 banképülettel rendelkezik. A berlini tőzsdén elterjedt hírek szerint a fuzió tranzakcióiban a newyorki National City Banknak is része van.

Firma Wohanka & Co insolventă

Insolvența firmei Wohanka & Co. magazin de articole tehnice și de mașini și aranjamente de mori în Oradea, a provocat mare surpriză pe piață.

Firma din Oradea, care avea estinse legături în întreaga Românie, a ajuns în insolvență din cauza in-

solvenței firmei Wohanka din Budapesta, cu care a fost confundată, deși nu are legături cu ea.

Activele firmei se cifrează la două, iar pasivele le 4½ milioane lei.

Creditorilor li s'au oferit o cotă de 50% achitabile în 2 ani.

Fabrica de Bere Timișoreană își mută sediul la București

Hotărârile adunării generale

Fabrica de Bere Timișoreană S. A. și-a avut adunarea generală a 45-a, în 29 Septembrie a. e., sub prezidența dlui dr. Aurel Cosma, fost ministru.

Dl Cosma, în cuvântarea de deschidere, ca și d. director Oscar Szidon, în raportul prezentat, au arătat meritele, pe care decedatul Szana le-a avut în conducerea întreprinderii, al cărui președinte a fost.

În raportul gestiunii s'a evidențiat, că în acest an de campanie a scăzut considerabil consumul berei, în special în ultimele șase luni, cu toate marile călduri din vară.

Scăderea consumului de bere se datorește în primul rând urcării taxelor berei cu câte 300 lei hl. la 450 lei. Această scădere s'a accentuat și în urma dispozițiilor restrictive, pe cari le-a dat guvernul în special la sate. În schimb consumul

beurilor alcoolice s'a intensificat. În urma acestor evenimente, raportul susține necesitatea legăturilor dintre fabricanți, depozitari și restauratori pentru a se găsi platforme necesare intensificării consumului.

În continuare raportul mai susține, că societatea de sub egida Fabricii de Bere Timișoreană de asemenea a înregistrat rezultate favorabile.

Adunarea în fine a hotărât să achite din profit o dividendă de 70 lei, cupoanele putându-se schimba din 30 Septembrie la Banca Marmorosch, Blank & Co. București și Banca Timișoreană Comercială Timișoara.

În consiliul de administrație a întreprinderii au fost aleși dnii Aristide Blank, Dr. Aurel Cosma, Eugen Czell, Dr. Rudolf Czell, Friederich Czell, Alex. Petrescu, Eugen Bel-

DIANA sós borszesz, vezérképviselőt „GEA“ KRAYER. Főlerakat Balkán Impex, TIMIȘOARA.

les, Șașa Roman, Iuliu Kimmel, Ion Oprea, Ladislau Rona, Hermann Reiff, Alex. Paximade și Sig. Szana jun. În comitetul cenzorilor au fost aleși dnii: Petru Schubert, Carol Csallner, Dr. Emil Szenes consul englez, Martin Fromm, F. Rodenbücher Bela Csillag și Arpad Rona.

Adunarea a mai hotărât și schimbarea statutelor, în scopul de a-și continua întreprinderea activitatea cu sediul în București.

A temesvári Lloyd-bíróság ideiglenesen ismét működhetik

Megirtuk, hogy a temesvári Lloyd bíróság működésének felfüggeztése miatt a nagy külföldi teksztilyárok kijelentették, hogy a Romániába való kihitelezést megszüntetik. Ebben az akcióban több magyarországi, olasz és eseh cég vett részt. Az érdekelt romániai kereskedők tudomására hozták az illetékes kormányköröknek, ami ezeket is újabb megfontolásra indította. A kereskedelemügyi miniszterium most ígéretet tett, hogy addig is, amíg az új tőzsdetörvény végrehajtási utasítása rendezni fogja a tőzsdébíróóságok működését, módot fog találni arra, hogy a temesvári Lloyd bíróság ismét felvehesse működését. Kereskedelmi körökben várják a kereskedelmi miniszter ígéretének teljesítését.

Reducerea valorilor medii la țesături

Am anunțat la timp că o comisiune instituită de Ministerul de Finanțe lucrează la revizuirea unora din valorile medii, asupra cărora se calculează impozitul pe lux și cifra de afaceri. Lucrările acestei comisiuni au fost supuse dlui Mihai Popovici ministru de finanțe, care a hotărât reducerea cu 20 la sută a valorilor medii la țesături și împletituri de bumbac precum și la mătasea vegetală. Celelalte valori medii rămân valabile și pentru trimestrul 1 Octombrie — 31 Decembrie a. c.

Három új vámkerületre osztják az országot

Illetékes helyről nyert információk szerint az új vámtörvény végrehajtásával kapcsolatban három új vámkerületre fogják felosztani az országot. Az új kerületek székhelyei, Bukarest, Galac és Kolozsvár lesznek. A kolozsvári kerület alá fognak tartozni Szatmár, Arad, Temesvár és Kolozsvár városok, mint vámterületi egységek, élükön egy-egy kerületi főnökkel, míg a főkerületek élén vezérfelügyelők fognak állani.

Publicațiune

Se aduce la cunoștința tuturor comercianților din Cluj cari au ucenici, că Școala Practică de comerț (școală de ucenici comerciali), în acest an școlar va funcționa în localul Liceului reformist din Str. Cogălniceanu. Cursurile încep la 4 Octombrie după amiază la orele 2.

Comercianții cari nu-și vor trimite ucenicii la școală, — vor fi pedepsiți conform dispozițiilor Legii industriale.

Cluj, la 30 Septembrie 1929.

Directiunea.

A Svéd-Gyufatröszt elhanyagolta a romániai gyufagyárakat

A kolozsvári gyufagyárnál heteken keresztül szünetelt a munka, mert nem volt fa — Reorganizálják, vagy leépítik a gyufagyárakat?

Nyolc hónapja annak, hogy a Svéd-gyufatröszt házikézelésbe vette a romániai gyufagyárakat. Amint ismeretes, ez a Tröszt 100 millió dolláros kölcsönt folyósított a kormánynak és a kölcsön egyik feltétele az volt, hogy az állami monopolt képező gyufagyárak koncesszióját a kormány ruhazza át a Svéd-Gyufatrösztre.

A gyufagyárak átvétele annak idején formailag meg történt. A svédeknek egy megbízottja jelent meg a gyárakban, a kormány egy képviselőjének kalauzolása mellett, jegyzőkönyvbe foglalták a leltárt, de azóta nem történt semmi. A svédeknek az üzem irányítást is át kellett volna venni

ez azonban nem történt meg.

Hogy miért nem vették át a svédnek a gyárakban a tényleges vezetést és miért nem folynak bele a termelés irányításába, arra nézve már különböző kommentárok jelentek meg a sajtóban. Tény azonban, hogy amióta a leltári átvétel megtörtént, azóta

sem a kormány, sem pedig a svédnek nem törődnek a gyárakkal.

Ebből a visszás helyzetből aztán olyan anarchisztikus állapotok keletkeztek az egyes gyufagyáraknál, ami megbénítja a termelést s az alkalmazott munkások és tisztviselők helyzetét lehetetlenné teszik.

A Svéd-Gyufatröszt, a közte és a kormány között létrejött megállapodás szerint kötelezve lett volna arra, hogy az egyes gyufagyárakhoz, elsősorban a bukaresti, kolozsvári és temesvári üzemekhez öt-öt tagból álló műszaki személyzetet, vezető mérnököt küldjön, akik a termelést a legmodernebb üzemi alapokra helyezik és racionalizálják a jelenlegi, nem éppen alkalmas ügyvezetést. Hogy a svédnek eleget tesznek-e a szerződésben foglalt megállapodásnak, vagy sem

a kincstárra nézve nem lehet közbős,

mert a gyufagyárak jövedelmében részesedik az állam is.

De a munkások és tisztviselők helyzetét is rendezni kell, még pedig minél előbb. — Ugyanese a kölcsön-szerződés egyik pontja szerint a trösztnek jogában áll a munkás és tisztviselő-személyzetet leépíteni, illetőleg kieserélni, ha ezt a racionalizálás érdekében szükségesnek tartja. Emiatt a legnagyobb bizonytalanság uralkodik az egyes gyáraknál.

A vezetők maguk sem tudják, hogy mi vár rájuk,

kinek milyen lesz a beosztása, kinek áll kifelé a szekere rudja és így az egyes igazgatók között a legnagyobb mértékben kiéleződtek az ellentétek. Az egyik intézkedését kérésztezi a másik, úgyhogy a legesekélyebb ügyben sem tudják a tisztvi-

selők, kihez forduljanak. A kolozsvári gyufagyárnál például

heteken keresztül állt az üzem, mert nem volt fa.

A munkásokat fizették ugyan, de a termelés szünetelése miatt mégis veszteséget szenvedtek, mert elesetek a prémiumoktól.

Ujabbán már a tisztviselő-elbocsátások is megkezdődtek. Egyelőre csak a napidijasokat bocsájtják el, akik egészen jelentéktelen végkielégítést kapnak. Hogy ez a leépítés kinek a rendeletére történik, azt senki sem tudja. Egyesek szerint ez csak egyes igazgatók magánakciója, akik a zavaros átmeneti időket használják fel arra, hogy a nekik nem

tetsző elemeket eltávolítsák a gyáraktól. A kormánynak sürgősen közbe kell lépnie a tisztviselők és munkások helyzetének tisztázása és az üzemi folytonosság biztosítása érdekében. Közölje a kormány a szerződésnek azt a pontját,

mely a tisztviselők leépítésére vonatkozik,

hogy az érdekeltek tudomást szerezzenek arról, hogy milyen végkielégítésre vannak kötelezve a gyárak, illetve a Svéd-Gyufatröszt, mert lehetetlen az, hogy tisztviselők számai, akik között nyugdíj-jogosultak is vannak és munkások ezrei állandóan fejük felett érezzék az elbocsátás Damokles-kardját...

Plata datoriiilor căilor ferate

Intocmindu-se la direcția financiară a C. F. R. tabloulul complet al datoriiilor căilor ferate, s'a hotărât plata acestor datorii să se efectueze, după norme stabilite.

Normele de plată

Din ziua de 3 Octombrie se vor achita datoriiile către marea industrie.

La 10 Octombrie se vor plăti datoriiile în restanță față de micii industriali.

În ziua de 18 Octombrie se vor emite cecurile pentru plata datoriiilor căilor ferate în străinătate.

Cu începere dela 31 Octombrie se vor plăti toate celelalte restanțe a căror valoare nu trece, pentru fiecare, de un milion lei.

Toate ordonanțele până la un milion se vor achita integral

la datele arătate mai sus.

Din ordonanțele ce depășesc suma de un milion se va plăti la datele fixate pentru fiecare categorie suma de 1 milion plus o cotă de 40 la sută din restul datoriei.

Creditorii vor fi avizați

Creditorii din aceste categorii vor fi avizați din timp, de către direcția financiară C. F. R., asupra datei când urmează să se prezinte la direcția financiară pentru a primi cecul asupra Băncii Naționale, care urmează să efectueze plățile din suma pusă la dispoziția C. F. R. din împrumutul refacerii.

La direcția generală a C. F. R. se studiază mijloacele prin care să se poată achita toate datoriiile căilor ferate până la data de 1 Ianuarie 1930.

Consumația berei a scăzut la jumătate

Consfătuirea fabricanților de bere

Fabricanții de bere din toată țara s'au întrunit în Capitală, ca să discute revendicările lor și mai ales problema sporirei taxei de consumație.

Această consfătuire a fost determinată de faptul că, de când s'au votat nouile taxe de consumație, consumul de bere a scăzut în Ardeal cu 50 la sută iar în vechiul Regat cu 30 la sută.

Fabricanții de bere au ținut să aducă această situație la cunoștința guvernului, deoarece prin sporirea taxelor nu numai că nu s'a ajuns la scopul urmărit, dar încasările s'au micșorat iar industria berei e în declin.

Consfătuirea a fost prezidată de d. A. Bürger. Au luat parte d-nii C. Mircea, N. But-

culescu, dr. Mersch, Fr. Jikeli (Sibiu), Rudolf Czell, Eug. Czell, Sidon ș. a.

Cu acest prilej s'a arătat că în anul trecut,

industria berei a avut nevoie de 10 mii vagoane

iar în anul acesta, în urma scăderii consumului au încă disponibil o treime din cantitățile cumpărate. Cum se prevede că în anul viitor, situația se va menține și consumul nu va crește,

fabricanții nu vor cumpăra mai mult de trei mii de vagoane.

Tot din această cauză a dispărut diferența între orzul obișnuit și orzul destinat fabricării berei

S'a contribuit astfel la scăderea prețului orzului.

Descrescerea consumului de orz, a făcut să sufere industriile anexe industriei berei,

industria creșterii vitelor, drojdiei de bere, etc. Deci, paralel cu îngreunarea situației industriei berei s'a dat o lovitură agriculturii.

Această fiind situația, s'a hotărât ca o delegație să se prezinte d-lor Mihai Popovici, Ion Mihalache și eventual d-lui I. Maniu, spre a le arăta că n'a sporit consumul vinului în urma ridicării consumului de bere și vor cere să se revizuiască politica actuală a guvernului în această chestiune.

Canalul Bega redat navigației

În anul 1912 s'au terminat lucrările pentru transformarea râului Bega în canal navigabil, dela Timișoara și până la vărsarea lui în Tisa.

S'au construit, atunci, șese ecluze, realizându-se o adâncime permanentă de doi metri și jumătate, care permitea navigația vaselor cu un tonaj maxim de 600 tone.

Până la trasarea nouilor granițe, s'a dezvoltat pe canalul Bega un trafic foarte intens, — atât în privința aprovizionării orașului Timișoara cu mărfuri și diferite fabricate industriale, cât și mai ales prin transportul unor enorme cantități de cereale din Banat, spre Dunăre.

Odată cu delimitarea nouilor frontiere canalul a fost împărțit în două: o parte, în lungime de 35 klm., cu două ecluze rămânând în România, iar restul de 80 kilometri, cu patru ecluze fiind pe teritoriul jugoslav.

Pentru lucrările de despotmolire, din când în când a canalului, a existat o dragă, pe care autoritățile jugoslave au luat-o cu ele, în anul 1919.

Cu toate intervențiile repetate ale guvernului român, sârbii nu au voit să restituie acea dragă, — astfel că, cu încetul, albia canalului, în jurul celor două ecluze s'a împotmolit atât de mult, încât apa nu mai avea decât o adâncime de un metru și 70 centimetri.

În anul 1927 direcțiunea apelor, din Ministerul lucrărilor publice, în urma insistențelor stăruințe ale dlui Rudolf Opreanu, a cumpărat o dragă, pe care după ce a transformat-o, pentru a o putea face utilizabilă pe Bega, s'a făcut despotmolirea completă a canalului, obținându-se, din nou o adâncime de doi metri și jumătate.

În cursul săptămânei trecute, navigațiunea pe canal a fost reluată în mod cu totul normal, cu vase având un pescaj de peste doi metri.

Prin reluarea navigațiunei pe canal, fără nici o restricțiune se dă posibilitatea de a fi transportate, în Dunăre, din interiorul Banatului, pe calea apei, mari cantități de cereale din actuala recoltă.

A brassói Kocsis-féle parketta elsőrangú.

Nouă vămuire a mărfurilor

Cum vor funcționa birourile de vămuire și expediție — Tariful maximal — Personalul societăților de transporturi

Prin noul proiect de lege al vămilor se stabilesc normele de funcționare a birourilor de vamă și felul în care se vor face diferitele operațiuni de vămuire.

Birourile de vămuire și expediție, societățile agenții de navigațiune și casele de transporturi vor putea funcționa ca intermediari între vămii și public.

Birourile de expediție și vămii particulare pentru a funcționa trebuie să îndeplinească condițiunile necesare.

Listele specificative și ceziunile făcând parte din operațiunile de vămuire, nu pot fi depuse decât de birourile de vămuire autorizate.

Societățile, agențiile de navigațiune și casele de transporturi pentru a putea funcționa, vor trebui să obțină mai întâi și autorizarea Ministerului de finanțe și recomandarea Camerei de comerț și de industrie;

Dacă aceste societăți agenții de navigație și case de transport vor vroi să facă și operațiuni de expediție și vămuire, vor cere o nouă autorizație specială din partea Ministerului, când în caz de obținerea ei pe lângă garanțiile de mai sus, vor fi datoare a depune și garanțiile prevăzute la articolul precedent.

Diracțiunea generală a vămilor va fixa la începutul fiecărui an un tarif maximal, de comisionul pe care birourile de expediție și vămii trebuie să-l incaseze în cursul anului, pentru operațiunile vamale ce efectuează.

Acest tarif se va stabili în urma avizului ce-l va da Consiliul inspectorilor cu participarea unui delegat al Camerei de comerț și industrie din București și un delegat al expeditorilor.

Comisionul se va percepe de expeditori prin chitanțe *à souche* sau va fi prevăzut prin contul în care se va arăta de art. din tariful drepturilor de comision.

Incasarea cu rea credință a unui comision mai mare decât cel stabilit în modul prevăzut mai sus, precum și reținerea registrelor sau neprezentarea lor la cerere se va pedepsi cu suspendarea pe minimum trei luni, ori cu retragerea definitivă a autorizației.

Törökország felemelte a beviteli vămokat

A török kormány október elsejétől kezdve az összes beviteli vămokat 10 százalékkal felemelte. Az importilletékek felemelésével a török kormány a kibontakozás előtt álló török ipar részére akar jelentős támogatást és fejlődési lehetőséget biztosítani.

Inființarea unei burse de valori la Timișoara

Consiliul Camerei de Comerț din Timișoara a ținut o ședință importantă sub președinția dlui Ioan Oprea.

D. Eugen Lendvai secretarul general al camerei după ce a pus membri consiliului în curent cu chestiile economice la ordinea zilei, a făcut un lung raport asupra chestiei bursei ce trebuie înființată la Timișoara. A spus că, în conformitate cu dispozițiunile luate de Ministerul de Industrie și Comerț,

până în ziua de 29 Octombrie lucrările pleminare în ce privește înființarea noii burse trebuiesc terminate.

Este deci necesar ca și consiliul de administrație al camerei să ia o atitudine în această chestiune.

După o amplă discuție consiliul a hotărât:

Să se pretindă înființarea bursei de efecte, valori și de mărfuri la Timișoara. Bursa de mărfuri să înceapă să funcționeze cât mai curând iar bursa de valori și efecte să-și înceapă activitatea la timpul oportun.

În ce privește subvenția bănească

ce trebuie acordată bursei, ea va fi precizată mai târziu.

D. Iacob Rottbart găsește de prisos discuția dacă Timișoara are drept sau nu la bursă. Asta este evident și nu crede că se va găsi cineva care să pună această problemă în discuție. Se întreabă însă dacă bursa va putea exista în împrejurările de astăzi. Toate articolele ce pot figura pe o listă într-o bursă de mărfuri sunt azi sindicalizate. Așa de pildă zahărul, lemnul, cafea, spirtul, făina, etc.

Dsa propune deci să se aștepte cu înființarea burselor.

D. Dobrovicescu Stamate director al Băncii Naționale din Timișoara cere ca

bursa de valori și efecte să ia ființă cât mai cu rând.

Timișoara este, din punct de vedere financiar, cel mai important centru din Ardeal, Banat, deci are nevoie absolută de bursă.

În urma discuțiilor urmate s'a hotărât ca la constituirea din Cluj, Camera de comerț din Timișoara să ceară o bursă de valori, efecte precum și una de mărfuri.

Fizetesképtelen lett a nagyváradí Wohanka és Társa cég

Nagy meglepetést keltett Nagyvárad gazdasági köreiben, hogy a jó hírű Wohanka és Társa technikai cég fizetesképtelen lett. A cég nyolc évvel ezelőtt alakult önmállóvá és vált meg budapesti központjától. Gépekkel, malomberendezések eladásával foglalkozott és üzletét kiterjesztette egész Romániára. Nem régen történt, hogy a budapesti Wohanka és Társa cég kényszerregyezséget kért. Ez a körülmény súlyosan befolyásolta a nagyváradí céget és hiába

volt minden tiltakozás, hogy nem azonos a budapestivel és nincsen vele gazdasági összefüggésben, a bizalom megrendült. Az általános gazdasági nehézségek mellett ez a körülmény okozta a cég bukását. Aktívái kétmillió lej, passzívái pedig négy és fél millió lejt tesznek ki. A cég hitellezőinek ötvenszázalékos kiegyezést ajánlott fel, amelyet két, esztendő alatt negyedéves részletekben akart fizetni.

A Temesvári Sörfőzde R.-T. közgyűlése

Bukarestbe helyezi székhelyét a vállalat

A Temesvári Sörfőzde R. T. dr. Cosma Aurél volt miniszter elnökle alatt szeptember 29-én tartotta meg a Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt. tanácstermében 45-ik rendes évi közgyűlését.

Ugy dr. Cosma megnyitó beszédében, mint a Szidon Oszkár igazgató által előterjesztett igazgatósági jelentés elsősorban megemlékezik Szana Zsigmond angol kir. konzul, a Temesvári Sörfőzde sok éven át volt igazgatósági elnökének elhunytáról. A közgyűlés felállással adott nagy halottja iránti tiszteletének kifeje-

zést. Az igazgatósági jelentés megemlíti továbbá, hogy a sörfogyasztás egyrészt az általános rossz gazdasági viszonyok folytán, súlyosbitva a söradónak a pénzügyi kinstár által az utolsó hat hónapban 300 lejel és így a három év előtti hektóliterenként 50.— leiről, most már 450 leire történt felemelése következtében, másrészt a sör kimérését különösen a falusi vendéglőkben megnehezítő, korlátozó hatósági rendelkezések következményeképp, a július-augusztusi rendkívül meleg időjárás dacára

lényegesen csökkent. Evvel szemben a nagy szeszartalmu italok fogyasztása tetemesen megnövekedett. Felmenti a jelentés még, hogy a fogyasztási krízis a romániai söripar még szorosabb tömörülését teszi kívánatossá és hogy utat és módot kell találni a sörgyárak a raktárosok és vendéglősök közötti kölcsönös megértéshez, hogy ezen érdekeltek gazdasági helyzete minél gyorsabban egészségesse váljék.

A sörgyár vezetése alatt álló Román „Diamant” Társaság a lefolyt üzletévben ugyancsak kielégítő eredményeket ért el.

A közgyűlés elhatározta, hogy a rendelkezésre álló nyereségből részvényként 70.— lei osztalékot fizet és a vonatkozó szelvények szeptember 30-tól kezdődőleg a Banca Marmorosch, Blank & Co., București, és a Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt. Timișoara, pénztáránál beváltatnak.

Az igazgatóságba beválasztottak: Blank Aristide, dr. Cosma Aurél, Czell Eugen, dr. Czell Rudolf, Czell Frigyes, Petrescu Alexandru, Behles Eugen, Roman Sașa, Kimmel Gyula, Oprea Ioan, Rona László, Reiff Hermann, ifj. Szana Zsigmond és Pacsimade Alexandru. A felügyelőbizottság tagjai lettek: Schubert Péter, Csallner Carol, dr. Szenes Emil angol kir. konzul, Fromm Martin, Rodenbücher F., Csillag Béla, Róna Árpád. A közgyűlés elfogadta még az alapszabályok módosítást, melyek szerint a vállalat székhelye ezentúl Bucureștiben lesz.

Nagy áresés a budapesti tőzsdén a bauxit és kőszén részvényekben

A budapesti tőzsdén nagy feltűnést keltett, hogy két favorit értékben a hirtelen zuhanás miatt fel kellett függeszteni a jegyzést. A Magyar Kőszén 600-ig esett, a Bauxit szintén több ponttal zuhant. Ugyanezek a részvények a bécsi tőzsdén is estek. A két érték nagy áresése következtében a tőzsde elnöksége megjelent a kereskedelmi miniszternél és intervencióját kérte a tőzsde felélénkítése érdekében.

Bérbéadták a lugosi selyemgyárat

A lugosi állami selyemfonógyárral hónapok óta baj van. A gyár szünetel. Az állam ugyanis néhány esztendő előtt a gyárat egy Popa nevű vállalkozónak adta bérbe, aki nem teljesítette az állammal szemben vállalt kötelezettségét és végül is a tavasszal ki kellett a bérletről tenni. A gyár üzeme azóta szünetel. Most arról van szó, hogy a lugosi selyemkiszportörnek adják bérbe. Ki tudja azonban, hogy az új bérlők jobbakké lesznek-e mint a régi?

BEREA

AZ

„URSUS”

este excelentă

sör a legjobb

A bányási malomkoncentráció kvóta-megállapodása

Megirtuk, hogy a bányási malomkoncentráció végleg létrejött és az eladási iroda rövidesen megkezdte működését. A koncentrációban az alábbi malomok vesznek részt, amelyeknek évi termelési kvótája vagonokban a következők:

Temesvári Műmalom évi 3600 vagon, Nagyszentmiklósi Malom 670, Garabosi Malom 950, Zombolyai Hengergőzmalom 600, Ballmann Jakab, Biléd 240, Birtler Adolf, Nagykomlós 230, Steiner Testvérek, Biléd 260, Újpécsi Műmalom 200, Schleih Testvérek, Nagyósz 220, Niesz Testvérek, Sáralfalva 160, Grimm és Schmadl, Nickifalva 360, Weisszelinovits és Tsa, Sáralfalva 120, Albert és Bednár, Bruckenau 100, Hammeiz Péter, Guttenbrunn 280, Mergl Ferenc, Guttenbrunn 200, Minieh Ádám, Perjámos 220, Román Ferenc, Parata 140, Göth János, Marienfeld 125, Johannsfeldi Műmalom rt. 125, Gondi Sándor, Ság 70, Román Miklós, Ortifalva 360, Hoffmann, Újbesenyő 100, Müller Testvérek, Csene 100, Bauer és Gál, Újvár 40, Beha György, Gyarmata 100, Lay és Weber, Szentandrás 100, Kende-Malom, Kisoda 100, Starck, Recas 180, Haupt Ádám, Bogáros 200, Richter Ferdinand, Bakova 100, Lamothe Sándor, Denta 120, Büchel Ferenc, Denta 80, Kern Róbert, Gátalja 80, Szakálháza Malom rt. 80, Franck Testv., Temeskinéz 30, Bauer József, Szekesut 100, Szládek József, Biléd évi 50 vagon.

Mari fuziuni bancare în Germania

După informațiunile oficiale conștile băneilor „Deutsche Bank” și „Disconto Gesellschaft”, fuzionate, au decis ca ele să fie înregistrate ca o nouă bancă, la care ulterior să fie înglobate și alte bănci germane, cum sunt: „Hamburger Norddeutsche Bank”, „Schaaffhausen Bankverein”, „Pheinische Kreditbank” și „Mannheimer Sueddeutsche Diskontogellschaft”.

Kétségbejítő helyzetben vannak az erdélyi mezőgazdák

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület szeptember havi jelentése arról számol be, hogy a mezőgazdaság az idén katasztrófális körülmények közé került. A buza ára alig ötszáz lej, árpat és rozstot alig lehet eladni, s hasonló a sorsa a csöves tengerinek és a burgonyának is. A gazdákat súlyos hitelek terhelik, amelyeknek kamatait az alacsony gabonaárak miatt nem tudják megkeresni és kifizetni. A gazdák kénytelenek készleteiket áron alul elprédálni, hogy nyomoruságos helyzetükön valamilyen segítséget. A jelentés megállapítja, hogy a mezőgazdaság helyzete kétségbejítő. A kormány, melyet elsősorban a földműveléssel foglalkozó társadalom segítette a hatalomra, semmit sem tesz a válságba jutott mezőgazdaság felségítésére.

Parchetele Kocsis din Braşov sunt escelente.

Elrendelték a volt Sváb Központi Bank könyveinek bírósági felülvizsgálását

Régóta folyik a harc a volt Sváb Központi Bank, most Bánáti Bank-egyesület és Treisz Mihály zombolyai téglagyáros között, mely néhány hét előtt annyira fajult, hogy Treisz fegyverrel jelent meg Temesvárott és halálra kereste a pénzügyi embereit. A téglagyáros a múlt év november havában esőbe jutott és anyagi romlása miatt a Sváb Központi Ban-

kot okolta. Kijelentette, hogy bukását a sváb pénzügyi intézet okozta, mert négy év alatt nem kevesebb, mint tízenhárom és fél millió lej kamatot fizetett. Erre megindult a bank ellen a bünyádi vizsgálat, melynek eredményeként a vizsgálóbíró elrendelte a Sváb Központi Bank könyveinek átvizsgálását. A döntés pénzügyi körökben nagy feltűnést keltett.

Societatea Bancară în Ardeal

Noua bancă bucureşteană în Ardeal va fi reprezentată de către Banca de Credit din Ardeal

Noul institut financiar „Societatea Bancară” acum inaugurată în Bucureşti sub preşedinţia d-lui Argetoianu în strânsă legătură cu marele institut german „Dresdner Bank”, începe să-şi realizeze programul cu o iuţeală surprinzătoare. Astfel, în adunarea avută zilele aceste,

a hotărât să-şi extindă activitatea şi în Ardeal şi Banat

încredinţând reprezentanţa sa pentru aceste provincii „Băncii de Credit din Ardeal” care-şi are sediul în Arad.

În urma noiei tranzacţiuni, „Banca de Credit din Ardeal”, care şi până acum era printre cele mai marcante bănci în Ardeal şi Banat, a început să devină un factor financiar şi mai important.

În legătură cu tranzacţia, Banca de Credit din Ardeal începe să-şi extindă activitatea şi mai intensiv în Ardeal şi Banat, atât prin centrala din Arad, cât şi prin filialele din Deva şi Braşov.

Banca de Credit din Ardeal, în urma tranzacţiei, îşi înfiinţează filială şi în Timişoara.

Egy különös fizetéseképtelenség a nagyváradi piacon

Nyolc milliójába került egy lezór a nagyváradi bankoknak

A nagyváradi gabonapiacra jelentékeny szerepet játszott az utóbbi esztendő folyamán egy Max Edelstein nevű fiatalember. Max Edelstein Bukarestből került Nagyváradra, ahol először az egyik helyi bankban kezdett dolgozni, amely számára

jelentékeny hitelt nyújtott.

Az Edelstein iránt megnyilvánuló bizalom egyik legfőbb indoka a különben ismeretlen fiatalember családi viszonyaiban rejlett, aki a Darmstadter Bank egyik igazgatójának leányát vette nőül.

Különben Max Edelstein úgy rendezkedett be, mint egy előkelő és jójövödelmü emberhez illik.

Három bank többmillió lejt bocsájított fedezetlenül a gabonaügynök rendelkezésére, aki különös nagy agazsmánokat vállalt a budapesti MOKTÁR-ral szemben. Egyik bukaresti bank fiókja állt jól a MOKTÁR-nak és mindaddig nem is volt baj, amíg az erős terménykrach le nem törte végső mértékig az árakat.

A gabona áresése krízisbe juttatta Max Edelstein vállalkozását, eluszott a sok millió.

Okt. 1-én ünnepélyesen megnyílt az ujjonnan átalakított

CITY

kávéház és étterem

Kolozsvár legolcsóbb és legkelembesebb szórakozó helye. Este 8 órától meleg vacsora. Kész ételek 25 lej. Frissen sült 30 lej. Nagyenyedi borok u. m.: **Szürke barát, Kövér szőlő, Tramini.** Kis üveg 60 lei, nagy üveg 110 lei. **Andrényi és Palugyai pezsgó 300 lej. Különleges büffé.** Minden este **TÁNC.** A zenét Dudus **JAZZ** és **CIGÁNY**-zenekara szolgáltatja. Szives látogatást kér Brei-:—: ner H. József tulajdonos. —:

A bankok millióin kívül tekintélyes veszteség érte Mahler György siteri nagybirtokost is. Mahler György más fél millióig állt jól, illetve vállalt kezességet Max Edelstein terményüzleteiben.

A közel nyolcmillió veszteségek ellensúlyozására Max Edelstein egyetlen vagyona egy Pável-uccai ingatlan áll fedezetképpen. Ez az ingatlan legfeljebb két millió lejt ér, mert hasznélvező van rá betáblázva. Max Edelstein apósa, a Darmstadter Bank igazgatója a fiúle botját sem mozdította, hogy kitűnő vejeén segítsen.

Uzinele I. A. R. din Braşov îşi încetează activitatea

Guvernul şi-a stornizat comenzile de aeroplane date la I. A. R.

În continuarea politiceii sale de economii guvernul a stornizat comenzile de aeroplane şi piese date uzinelor I. A. R. din Braşov, singurele uzine române de aeroplane.

Nu ştim de unde intenţionează guvernul să ne înzestréze aviaţia cu aeroplanele necesare dar suntem informaţi, că uzinele naţionale I. A. R. din Braşov, sunt decise să-şi închidă porţile în urma stornizării comenzilor primite mai demult şi astfel rămân fără pâine peste 1500 funcţionari şi muncitori.

Felemelik a posta-tarifát

A közlekedésügyi minisztérium véleményező tanácsa elfogadta a postavezérigazgatóságnak azt a javaslatát amely szerint a legközelebbi jövőben megszüntetik a segélybélyegeket, ennek ellenében pedig a levél- és táviratportót felfelé kikerekítik, tehát felemelik.

A postavezérigazgatóság azzal indokolta ezt a javaslatát, hogy a segélybélyegek rendszere erősen megnehezíti a levelezést s utjában áll annak is, hogy a bélyegmentesítés bevezetésével megegyesítsék a frankirozást. A külföldön már régen kiküszöböltek már minden segélybélyeget s a pénzügyminisztérium az új illetéktörvényben szintén megszüntette ezeket. A posta a jövőben azt az összeget, amelyet a segélybélyegek a népjóléti minisztériumnak évente eredményeztek, ezután a rendes bélyegek eladásából fogja megtéríteni.

Az a terv, hogy rövidesen megszüntetik a segélybélyegeket a leveleknél, levelezőlappoknál, a bel- és külföldi táviratoknál és a telefonbeszélgetéseknél.

Ezzel szemben például egy egyszerű levél portója a jövőben 6 lej lesz az eddigi 5 lej 25 bani helyett, a levelezőlapp pedig 3 lej.

Olvassa a

„Lemnul“-t

Intrepozitele vamale în Cluj se vor înființa în scurt timp

Autorizarea întrepozitelor. — Ce mărfuri vor putea fi întrepozitate — Regimul mărfurilor tranzitate sau reexportate

Am arătat, într'un număr trecut că prin noua lege a vămilor se va autoriza înființarea de întrepozite vamale în toate localitățile din țară, unde funcționează oficii vamale.

Intreprinderile vor fi ale statului. Statul va putea totuși să concesioneze drepturile lui Camerelor de comerț, iar în lipsa acestora, aceluși particular, care va oferi cele mai multe garanții și avantagii.

Până la înființarea întrepozitelor Statului la vămile unde există întrepozite prin Decret Regal se vor putea autoriza

camerele de comerț și societățile anonime să creieze întrepozite

funcționând în aceleași condițiuni ca și ale Statului.

Firma de autorizare unor asemenea întrepozite este cea a concesiunii și între primele condițiuni de angajarea discuțiilor se cere, ca magaziiile destinate întrepozitelor autorizate să fie în apropierea imediată a vămii și să aibă linii de garaj.

Chiar la vămile unde se găsesse întrepozite se pot autoriza ca fiind sub regimul întrepozitelor, depozitele de mărfuri omogene ca:

lemn, cereale, legume, fructe, pietrărie nelucrată, cărămizi sau olane de pământ, cărbuni de pământ și petrolul

cu derivatele sale.

În caz de export, acest regim se aplică tuturor mărfurilor indigene sau indigene fără excepție, numai cu autorizarea vămii.

Mărfurile se întrepozitează în magaziiile proprii ale Statului sub paza vămii care deține și cheile, în magaziiile autorizate de întrepozite care se găsesse de asemenea sub paza vămii și deține una din chei și în anumite locuri autorizate de vamă care se bucură de regimul întrepozitelor și cari sunt sub supravegherea vămii și sub paza și rosul proprietarilor.

Ministerul Finanțelor va putea autoriza ca în cuprinsul întrepozitelor să se stabilească și magazine generale pentru dezozierea de mărfuri de orice fel, indigene sau străine, cari se vor putea negocia prin warrante transmissibile sau prin licitațiuni publice.

Mărfurile primite în întrepozitele servesc de gaj al drepturilor și taxelor.

Mărfurile cari beneficiază de regimul întrepozitelor sunt acoperite, pentru aceleași drepturi și taxe prin consemnarea taxelor serisorii de garanție a unei bănci acceptate de minister sau titluri de Stat cu scadență de 10 la sută date de proprietarii mărfurilor.

Proprietarii mărfurilor întrepozitate sunt răspunzători de totalitatea drepturilor, după felul, calitatea, greutatea, măsura sau numărul, recunoscute la intrarea în întrepozit. Se va percepe pe lângă drepturile la import și o

amendă egală cu aceste drepturi pentru orice lipsuri constatate asupra mărfurilor întrepozitate,

afară de toleranța obișnuită pentru pierderile provenind din cauze naturale. Pentru plusuri se vor percepe taxele simple.

Durata întrepozitelor nu va putea trece termenul de 2 ani,

iar la cele cari sunt numai supuse regimului întrepozitelor, termenul e de un an. Acest termen curge din ziua înscrierii mărfurilor în registrele ce se vor ține la întrepozite și în care o partidă separată se va deschide fiecăruși întrepozitar.

Schimbările de întrepozit nu dau dreptul la o prelungire a terme-

nului de întrepozitare.

La expirarea termenului acordat pentru întrepozitarea mărfurilor, începe să curgă termenul de caderea mărfurilor în rebut.

Mărfurile întrepozitate vor putea să fie supuse oricăror manipulari, în prezența unui agent vamal, în tot timpul întrepozitarii lor. Mărfurile aflate în întrepozit nu vor putea să fie mutate dintr'o magazie într'alta decât cu autorizarea vămii. În lipsa acestei autorizări, cel în vină se va pedepsi cu ridicarea dreptului de întrepozit.

Funcționarii vamali vor putea verifica oricând vor crede de cuviință, mărfurile întrepozitate. Intrepozitarii vor fi obligați a le prezenta mărfurile la prima cerere, în caz contrar, vor fi supuși de șeful vămii locale unei amende dela 50 până la 200 lei.

Refuzul repetat se va pedepsi cu ridicarea dreptului de întrepozitare.

Bevonul az erdélyi és bánási piacra a Román Bank Társaság

Az aradi Erdélyi Hitelbank Rt. lesz a Román Bankár Társaság erdélyi intézete — Fiókot állít fel Temesváron az Erdélyi hitelbank

Az Argetoianu volt miniszter elnökle alatt megalakult Román Bankár Társaság, amely szoros kapcsolatban van a Dresdner Bankkal, gyors tempóban valósítja meg azt a programot, amelyet maga elé tűzött.

A Román Bankár Társaság megtartott igazgatótanácsi ülésén elhatározta, hogy

affiliációs kapcsolatot létesít az aradi Erdélyi Hitelbank Részvénytársasággal,

illetve hogy erdélyi és bánási képviselőtét erre a pénztézetre bizza. Az Erdélyi Hitelbank Rt. Fejér Gábor vezérigazgató irányítása mellett egyik jelentős tényezője a romániai pénzpiacnak és a pénztézetet a Ro-

mán Bankár Társasággal kiépített kapcsolata következtében lényegesen gyarapodott sulyban, tekintélyben és tőkeerőben.

Az affiliációs kapcsolat kiépítése után az Erdélyi Hitelbank Rt. lényegesen kibővíti működési körét Erdélyben és a Bánásban és úgy aradi központja, mint brassói és dévai fiókjai útján még intenzívebben fog bekapcsolódni az erdélyi és bánási közgazdasági és pénzügyi életbe. Az Erdélyi Hitelbank Rt. új működési programjával és a Román Bankár Társasággal létesített kapcsolatával van összefüggésben az az elhatározás is, amely szerint az Erdélyi Hitelbank Rt. közelebbről fiókot nyit Temesváron.

Megtörtént az első lépés a világ széntermelésének racionalizálása felé

A Népszövetség gazdasági bizottságának javaslatára összehívták a szénipari szakértőket. Az értekezlet elnökül Trandelenburg államtitkárt választották meg. A tárgyalások programját a következőkben állapították meg az első szénipari ülésen. Eszerint: meg kell tárgyalni helyzetet és a szakértőknek mindenkéltől a következő problémákkal kell foglalkozniok:

1. Nemzetközi megállapodások kötése a széntermelők között: a termelés, a fogyasztó piacok és a szénárak tekintetében.

2. Megteremtése egy nemzetközi szervezetnek, amely a kormányok érdekeit körvonalozza, továbbá a vállalkozókét, a munkásokét, a kereskedőkét és a fogyasztókét.

3. A bérek nemzetközi kiegyenlítésének módszerei. A munkaidő és a munkások szociális gondoskodása.

4. A mesterséges megszorítások elhárítása a széntermelés és a szénke-

reskedelem területén.

Az értekezlet során Trandelenburg államtitkár nagyszabású beszédet tartott, amelyben többek között rámutatott a szénválság megoldásának nehézségeire és kijelentette, hogy a gazdasági bizottság a kérdés tárgyalása során tekintetbe fogja venni a különböző nemzeti és nemzetközi természetű érdekeket és igyekezni fog azokat egymással összhangba hozni. „Meggyőződésünk — mondotta, — hogy ez a mi mostani tanácskozásunk közvetlen befolyást fog gyakorolni a szénipar nemzetközi helyzetére.”

A szónok ezután apellált a munkások és vállalkozók jóindulatára. Felkérte őket, hogy feledjék el ezekben az órákban a két fél között feltornyosult ellentéteket és kölcsönösen hassanak oda, hogy a legfontosabb világgazdasági tényező, a szénipar területén álljon helyre az igaz emberiség és harmónia.

Raducanu munkaügyi miniszter berlini tárgyalásai

Berlinben tartózkodó Raducanu munkaügyi miniszter nemcsak a kereskedelmi és iparkamarák nemzetközi kongresszusán vesz részt, hanem tárgyalásokat folytat egy mezőgazdasági gépgyárral egymilliárd értékű mezőgazdasági gépek szállítására. A munkaügyi miniszter az egyik cégtől kedvező ajánlatot kapott, amelyben a szállítandó gépek árát nem készpénzben, hanem természetben, a gépek beszállítása arányában kell visszafizetni. Ugyancsak tárgyalásokat folytat a munkaügyi miniszter a német főváros pénzügyi kapacitásával egy építkezési részvénytársaság létesítése érdekében. Ezek a tárgyalások rendkívül kedvező mederben folynak és befejezése előtt állanak. Az előzetes megállapodás értelmében dr. Schacht, a német Reichsbank elnöke október végén Bukarestbe érkezik, hogy a tárgyalásokat véglegesen befejezzék.

Nemzetközi vasuti konferencia Bukarestben

Nemzetközi vasuti konferencia lesz Bukarestben október 7-én, amelyen Lengyelország, Csehszlovákia és Románia vasuti szakértői vesznek részt. Az értekezleten a Máramarost Bukovinával összekötő peage-vonal használatának kérdése kerül tárgyalás alá, amely vonal, — mint ismeretes — Lengyelország és Csehszlovákia területén vezet keresztül.

Suprimarea reducerilor pentru transportul băuturilor spirtoase

Directiunea căilor ferate aduce la cunoștința generală că în conformitate cu un jurnal al consiliului de miniștri, produsele fabricilor de băuturi spirtoase, înscrise în noua listă a stabilimentelor industriale cfr., volumul I și II, la pozițiile respective, nu mai beneficiază de nici o reducere de taxe de transport pe CFR.

Expoziție de Arta Grafică la Turda

Uniunea Muncitorilor Grafici din România, organizează în cadrele expoziției generale dela Turda, în ziua de 6 Octomvrie o interesantă expoziție de arte grafice la a cărei deschidere festivă de Duminecă, ora 4, își dau concursul corul și orchestra Gutenberg din Cluj. Expoziția va cuprinde colecții din țară și străinătate, și același material interesant dela expozițiile din Brașov și București.

Refacerea podurilor metalice de pe șosele

Consiliul tehnic superior va avea să discute, în cursul săptămânii viitoare, oferta unei casse germane, pentru refacerea podurilor metalice, de pe șoselele naționale, distruse încă din timpul războiului și refăcute în mod provizoriu.

Avizul ce-l va da Consiliul tehnic, asupra acestei oferte, va fi apoi înaintat delegațiunei economice a guvernului.

Egyelőre nem emel tarifát a C. F. R.

Hárommilliárd nyereség — vagy deficit?

Megirtuk, hogy a CFR. vezérigazgatósága a vasut költségvetésének egyensúlyba hozása érdekében úgy a teher, valamint a személyszállítási díjszabást fel akarja emelni és e célból az előkészületeket meg is tette. A CFR. igazgatótanácsának eredeti terve szerint az új díjszabást legkésőbb november elsejéig életbe is léptették volna. A legutóbbi napokban azonban fordulat állott be, melynek következtében a tarifa módosítása egyelőre halasztást szenved.

A tarifa módosítását előkészítő bizottságban, mely ezideig mindössze két ülést tartott, többen arra az álláspontra helyezkedtek, hogy

a díjszabás revízióját megelőzőleg több nagyon fontos szempontot kell tisztázni.

Igy mindenekelőtt tisztázandó a rezi kérdése, mert az erre vonatkozó interpretációk mindezekig nélkülöztek a pontosságot. Ezzel kapcsolatosan tisztázandó az is, hogy valóban deficittal dolgozik-e a vasut, vagy nem. Miclescu vezérigazgató, a közlekedésügyi miniszterium osztályának vezetője egy tanulmányában azt az álláspontot fejtette ki, hogy ha az összes vasuti személy- és szállítási kedvezményeket fizetett szolgáltatásoknak tekintjük, úgy a vasut nemcsak, hogy deficittel nem dolgozik, de az elmúlt esztendő több mint 3 milliárd nyereség-

gel zárta le.

A tarifamódosítás ügye tehát a felmerült körülmények következtében nem hajtható végre és az illetékesek úgy döntöttek, hogy az említett két fontos szempont kimerítő megvizsgálásáig a tervezett emelés életbeléptetését elhalasztják.

Dobânzile mai urcate în București decât în provincie

Este o constatare ciudată că dobânda e mai urcată la București decât în provincie. Secontul particular în capitală nu e mai puțin de 20—24 la Brașov e numai de 18 până la 20 la sută. După Kronstaedter Zeitung, și adaogă ziarul, această obundență de bani e datorită relațiilor cu streinătatea și cu Budapesta, care favorizează aflulul de mijloace pentru report.

În schimb, pentru depozite, se plătesc la București dobânzile cele mai joase nici nu se citează printre băncile mari o dobândă peste 10 la sută.

Brașovul plătește mai mult.

„Tensiunea, serie Kronstaedter Zeitung, între dobânzile debitoare și creditoare, e mai mică la Brașov decât la București.”

Faptul se explică probabil prin speșele de regie mai mari ale băncilor bucureștene, decât a celor provinciale.

Prima Fabrică de Electricitate Română S. A.

Első Romániai Elektromosgyár Rt.

Cluj-Kolozsvár, III., Strada Călugărițelor No. 1
(Apăca-utca, Erzsébet-fürdő.)

Saját gyártmányu szerelési és

magasfeszültségű anyagok. Mü-

szerek: Hartmann & Braun.

Szénkefék: Sächsische Dina-

mobürstenfabrik. Motorok!

Bayerische Motorenwerke

Adr. Telegr.: RELAIS. - Sürgöncim: RELAIS

„CARMEN“

FABRICA DE GHETE SOCIETATE ANONIMĂ ORADEA

Ajánlja női luxus, trotteur és gyermekeipő gyártmányait

Adresa telegrafică „CARMENSHOE“

Ardealul Economic Erdélyi Közgazdaság

hirdetési árai:

Címlapon cm²-ként Lei 20'—

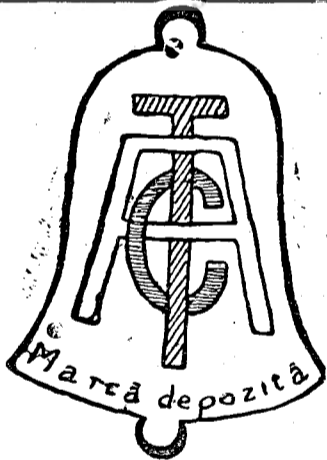
Szöveg között cm²-

ként — — Lei 15'—

Többi hirdetési ol-

dalon — — Lei 10'—

Egy garmond sor Lei 80'—

Cu această marcă este prevăzută
ficcure obiect de argint și lux fa-
bricat în fabrica

„TACĂMUL” din
CLUJ.

•••••

Fineță de 800!

Fabricațiile se pot procura în prăvăliile de
bijuterii mai bune. Numai pentru revânzătorii.
„Tacămul” fabrică de argintării, Cluj,
Str. N. Iorga No. 11/A. — Telefon: 4-82
Adresa telegrafică: „Tacămul”

Kolozsvári Takarékpénzt. és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár
Marosvásárhely és Nagyváradon. — :-

Saját tőkéj 85 millió lej

Minden bankügy-

letet legelő-

nyösebben

végez.

Engedélyezett

devizahely.

Áruraktárai

a vasut

mellett

Betéteket

elfogad

Affiliált intézetek:
Torda-Aranyos Vármegyei
Takarékpénztár Rt. Torda
Alsófehérvármegyei Gaz-
dasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed, Udvarhely-
megyei Takarékpénztár Rt.
Székelyudvarhelyen és
Sz.-Keresztúron, Szászré-
gnyvidéki Takarékpénztár Rt.
Bank Rt. Biharvadász és Hitel-
bank Rt. Szászváros és Szászvárosi

„Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság”

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat.

— Erdély és Bánát ipari, kereskedelmi és pénzügyi szaklapja

Redacția și Administrația: — Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj, Strada Minerva No. 7. :- Telefon: 4-44.

Director și răspunzător:
Igazgató és felelős szerk.:

TRAIAN CHIRILĂ

Abonamente — Előfizetési árak

In țară pe	Pentru particulari comercianți și industriași	1200 lei	Jumătate an	600 lei
un an . . .		Pentru bănci, instituții financiare și societăți		
Belföldön	Magánosoknak, kereskedők és gyárosoknak	1200 lei	Félévre . . .	600 lei
egész évre		Bankoknak, pénzintézeteknek és társaságoknak		
	Pentru străinătate	1500 lei.		
	Külföldre . . .			

Anunțuri — Hirdetések:

Pagina l. a. cm ²	} 20 lei
Címlapon l. oldalón cm ² -ként	
In text	} 15 lei
Szövegdoldalon	
Un sir garmond	} 80 lei
Egy garmond sor	

Industria Textilă Arădană Soc. A.

Telefon: 7-58.

Cea mai mare fabrică
de Textile din Ardeal
Erdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon: 7-58.

Aradi Textilgyár Részvénytársaság

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCA
COMERȚ ȘI INDUSTRIE

Capital și rezerve
Lei 73,400.000

Sediul Social : Satu-Mare.

Sucursale :

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI
MIHAL.

Afiliațiuni :

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
Soc. Anon. Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare

Nem trükk! Valóság!

Kedves, barátságos, tiszta szoba árból

20%

Bőséges, izletes házi étkezési árból

10%

engedményt kap Ön, mint ezen lap előfizetője

Budapesten a

PARK-Nagyszállodában

VIII, Baross-tér 10. szám.

FONDAT IN ANUL 1812

J. SI C. KIMMEL S. P. A.
TIMISOARA

Instalație proprie pentru fabricarea:
TUICĂ, SLIGOVITZ ȘI COGNAC

Fabrică de licheruri
Fabrică de butoaie

Mare deposit de vinuri și țuică en gros!

MÁRCIUSI

B

A

K

DREHER
HAGGENMACHER
SÖRÖK

SZENT GYÖRGY

D

A

C

I

A

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii No. 9.
Fiókiintézet: Dej-Dés, Jibou-Zsibó, Beclean-Bethlen
Zălau-Zilah

Saját tőkési **40** millió lej

Minden bankügyletet legelőnyösebben vé-
gez. — Engedélyezett devizahely. — At-
utalás a bel- és külföld bármely piacára.